

คู่มือ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

Promotion of Educational Provision Group

นางสาววิภาวี คำภูแสน

พนักงานราชการ นักจิตวิทยาโรงเรียน

คู่มือการปฏิบัติงาน

นางสาววิภาวี คำภูแสน

งานนักจิตวิทยาโรงเรียนฯ

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยได้กำหนดนโยบายสำคัญในการให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งปี พ.ศ.๒๕๖๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดสรรและกำหนดตำแหน่งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง เขตพื้นที่การศึกษ้อัตราละ ๑ อัตรา ทั้งหมด ๒๕๕ เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบ มีการดำเนินการเป็นขั้นตอน นำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมสามารถเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่มีการออกกลางคัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคู่มือนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ให้นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง ๒๕๕ คน เข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ขอบเขตภาระงานและเป็นแนวทางในการเลือกใช้แบบประเมินทางจิตวิทยา วินิจฉัยและวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบตามบริบทของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ บทบาทหน้าที่และโครงสร้างการปฏิบัติงานองค์ความรู้ที่ดำเนินการปฏิบัติงาน วิธีการและขั้นตอนการช่วยเหลือนักเรียน กรณีศึกษา ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณที่ปรึกษา คณะทำงานคณะบรรณาธิการกิจ และผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดทำคู่มือนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจนสำเร็จ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแล ค้ำครอง และช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ตามการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทนำ	
- งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	1
- งานป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวันอันควร	12
- งานความปลอดภัยนักเรียน	18
- งานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตนักเรียน	24
- งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ	32
ภาคผนวก	
QR Code คำสั่งมอบหมายงานเจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	

๑. ชื่องาน การส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
- ๒.๒ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม
- ๒.๓ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๓. ขอบเขตของงาน

- ๓.๑ จัดกิจกรรมแนะแนวทั้งในระบบและจากหน่วยงานภายนอกให้สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนรายบุคคล
- ๓.๒ บริการข่าวสาร สารสนเทศ และองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ทันสมัย ให้นักเรียนได้รับการอย่างทั่วถึง
- ๓.๓ สถานศึกษามีข้อมูลนักเรียนรายบุคคลทุกด้านสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือและส่งเสริมนักเรียนได้อย่างถูกต้อง
- ๓.๔ เยาวชนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตที่ดี ครู ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน

๔. คำจำกัดความ

“กิจกรรมแนะแนว” หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถในการวางแผนชีวิต โดยมีขอบข่ายการจัดกิจกรรม ๓ ด้าน คือ แนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ และแนะแนวส่วนตัวและสังคม

“การแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance)” หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะ เช่น แนวทางการศึกษาต่อ การเลือกโปรแกรมการเรียน การลงทะเบียน หลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลของโรงเรียน การค้นคว้าเขียนรายงาน การอ่านหนังสือ การเตรียมตัวสอบ การสร้างสมาธิในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

“การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance)” หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสภาพร่างกายของตน

“การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance)” หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ในเรื่องที่นอกเหนือจากด้านการศึกษาและอาชีพ เป็นการช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเองและสภาพแวดล้อม ทำให้สามารถมีชีวิตและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๕.๑ งานส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับเห็นคุณค่าและความจำเป็นของกิจกรรมแนะแนว

๕.๑.๑ จัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๕.๑.๒ สร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู
มีองค์ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๕.๑.๓ จัดหาพื้นที่หรือเวทีให้ครู และนักเรียนได้แสดงศักยภาพด้านกิจกรรมแนะแนว

๕.๑.๔ กำกับติดตามการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนว

๕.๑.๕ เผยแพร่ผลงาน

๕.๑.๖ สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

๕.๒ งานส่งเสริมให้ดำเนินการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาและ
สนับสนุนการศึกษาของนักเรียน

๕.๒.๑ จัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๕.๒.๒ แจ้งให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทุกคน

๕.๒.๓ นำข้อมูลที่จัดทำเป็นระบบให้ความช่วยเหลือด้านการเรียน และสวัสดิการอื่น ๆ

๕.๒.๔ มีกระบวนการติดตามช่วยเหลือนักเรียน

๕.๒.๕ รายงานผลการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ

๕.๓ งานส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลการศึกษาสู่การประกอบอาชีพ

๕.๓.๑ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครือข่ายในการเชื่อมโยงให้คำปรึกษาตาม
สภาพปัญหาของนักเรียน

๕.๓.๒ กำกับ ติดตาม ให้สถานศึกษาเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อ และข้อมูล
การประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา

๕.๓.๓ จัดให้มีการแนะแนวการศึกษาของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ หรือการแนะแนวการ
ประกอบอาชีพที่เหมาะสม

๕.๓.๔ จัดหาสถานที่ทำงานระหว่างเรียนของนักเรียน เพื่อสร้างประสบการณ์ให้นักเรียนและ
มีรายได้จุนเจือครอบครัว

๕.๓.๕ ติดตามผลสำเร็จการศึกษา และการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา

๕.๔ ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบติดตามช่วยเหลือนักเรียน โดยอาศัยการให้คำปรึกษารายบุคคล
เช่น กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา Youth Counselor (YC) การจัดหาพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมความดี

๕.๔.๑ ส่งเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับครูแนะแนวมีความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือ

๕.๔.๒ ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในห้าขั้นตอน

๕.๔.๓ จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักเรียนที่บ่งชี้

๕.๔.๔ กำกับ ติดตาม ส่งเสริมการทำกิจกรรมของนักเรียน

๕.๔.๕ จัดหาพื้นที่ เวทีให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพตามความเหมาะสม

๕.๔.๖ ให้งานร่วมกับนักเรียนที่ทำความดี เช่น การประกาศเกียรติคุณทุนการศึกษา
หรือการคัดเลือกให้ได้รับสิทธิพิเศษอื่น ๆ

๕.๔.๗ สรุปรายงาน เผยแพร่ผลงาน

๕.๕ สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแก้ไขปัญหานักเรียน

๕.๕.๑ ศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน

๕.๕.๒ จัดทำเครื่องมือในการศึกษาพฤติกรรมนักเรียนเพื่อจะร่วมกันแก้ไข้ปัญหา

๕.๕.๓ ตรวจสอบเครื่องมือ/จัดเก็บข้อมูล

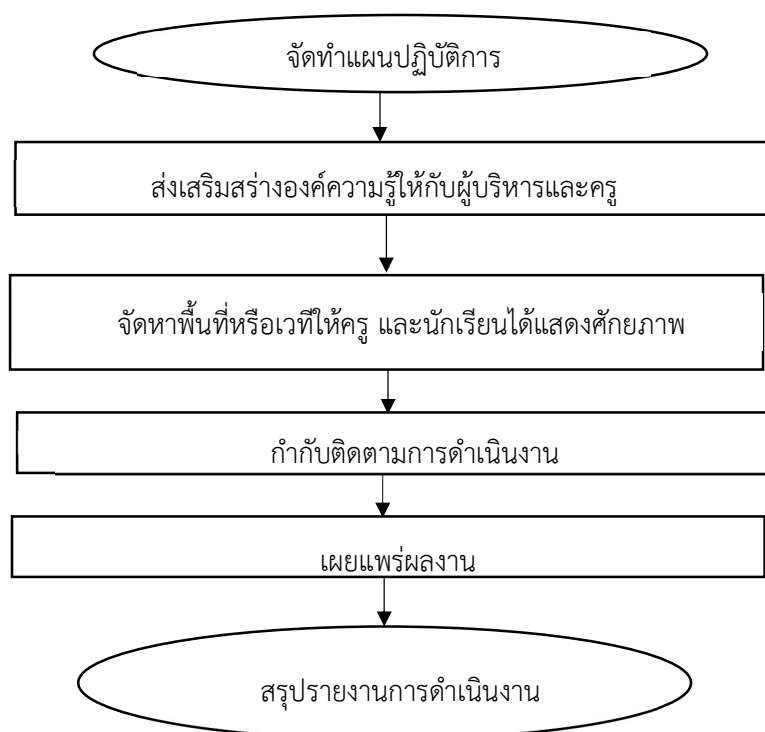
๕.๕.๔ รวบรวมข้อมูล

๕.๕.๕ ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ

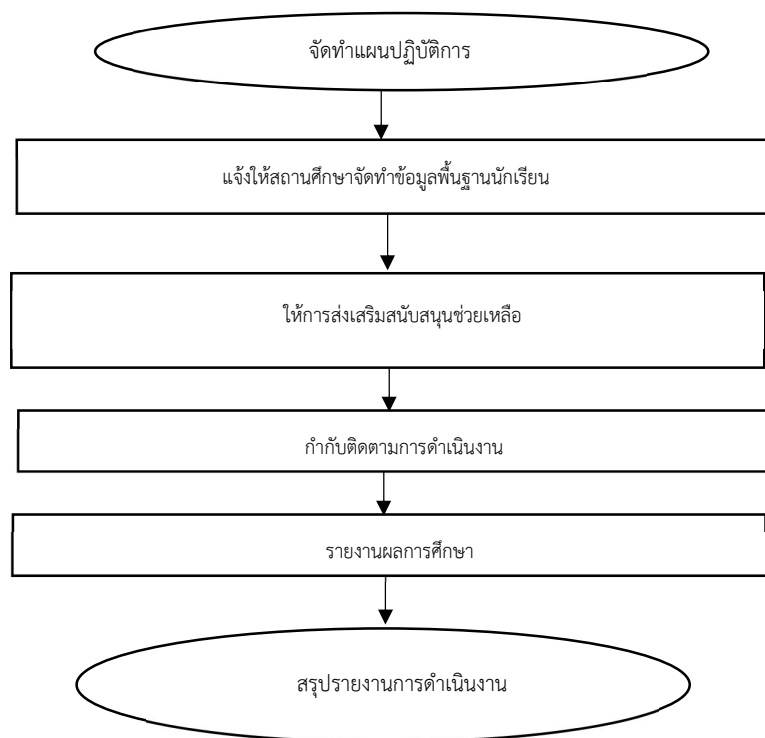
๕.๕.๖ สรุปรายงาน เผยแพร่ผลงาน

๖. Flow Chart การปฏิบัติงาน

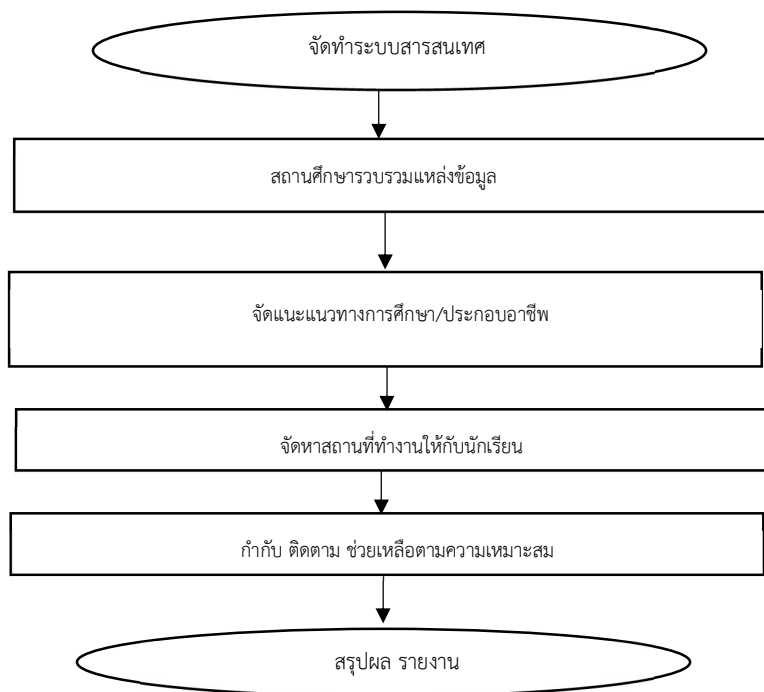
๖.๑ งานส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับเห็นคุณค่าและความจำเป็นของกิจกรรมแนะแนว

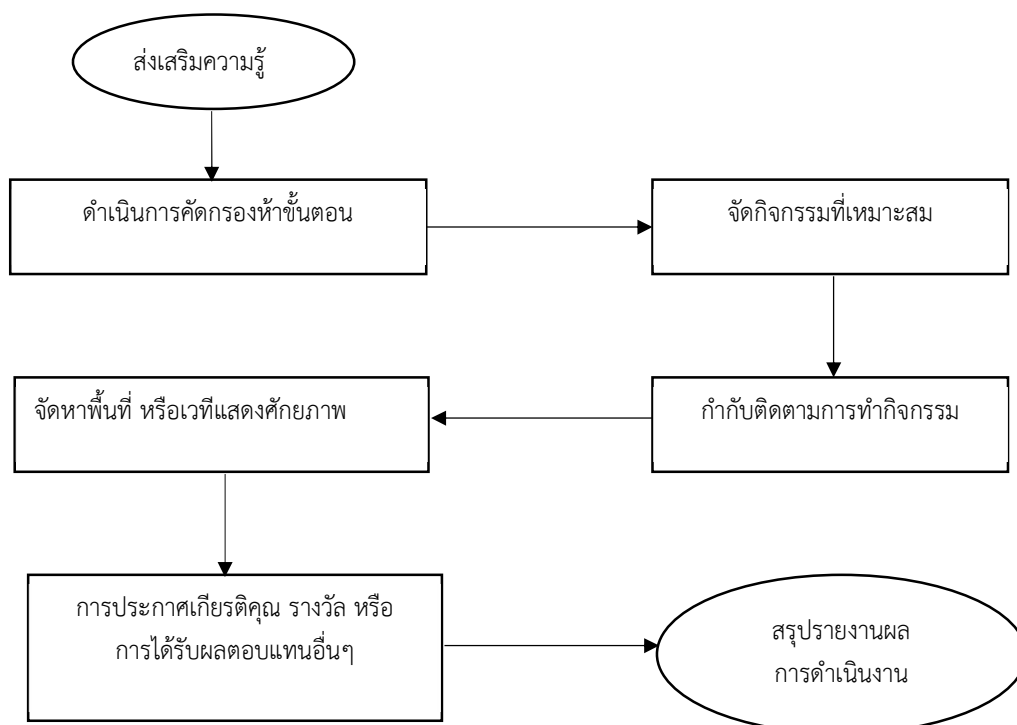
๖.๒ งานส่งเสริมให้ดำเนินการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อแก้ไข
ปัญหาและสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน

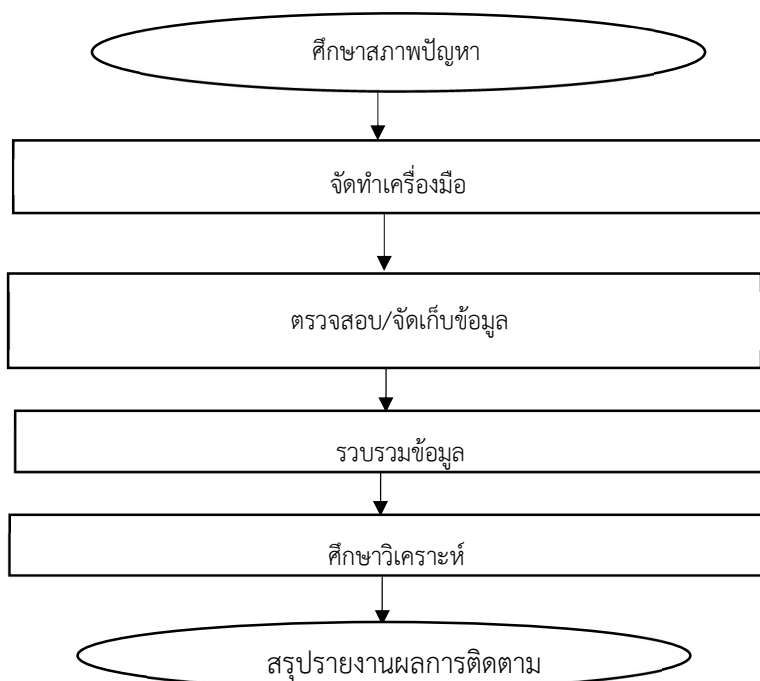
๖.๓ งานส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลการศึกษาสู่การประกอบอาชีพ

๖.๔ ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบติดตามช่วยเหลือนักเรียน โดยอาศัยการให้คำปรึกษารายบุคคล

๖.๕ สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแก้ไขปัญหานักเรียน

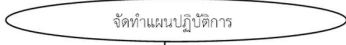
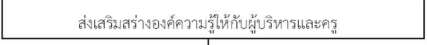
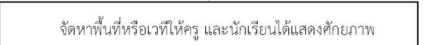
๗. แบบฟอร์มที่ใช้

- ๗.๑ แบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล
- ๗.๒ แบบรายงานการประเมินผลงาน
- ๗.๓ แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)
- ๗.๔ แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวและประเมินผลการจัดกิจกรรม

๘. เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- ๘.๑ แนวการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๘.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๘.๓ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๘.๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑
- ๘.๕ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- ๘.๖ คู่มือบริการจัดการแนะแนว พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๘.๗ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน
- ๘.๘ คู่มือสำหรับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor)

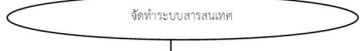
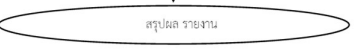
๙. แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนงาน งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา (๕.๑ ส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับเห็นคุณค่าและความจำเป็นของกิจกรรมแนะแนว)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : ๒.๑ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ๒.๒ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม ๒.๓ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		จัดทำแผนปฏิบัติการ	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒	 	สร้างความเข้มแข็ง ตระหนักของผู้บริหารสถานศึกษา ครูให้ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว สามารถขับเคลื่อน กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		จัดหาพื้นที่หรือเวทีให้ครู และนักเรียนได้แสดงศักยภาพด้าน กิจกรรมแนะแนว		-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนว	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		เผยแพร่ผลงานของครู และนักเรียน	มีนาคมของปีถัดไป	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		สรุปรายงานผลการดำเนินการ	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙. แบบฟอร์มสรุปรายงานงาน

ชื่อกระบวนงาน งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา (๕.๒ ส่งเสริมให้ดำเนินการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาและสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
วัตถุประสงค์ : ๒.๑ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ๒.๒ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียน อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม ๒.๓ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข						
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ	
๑	<pre> graph TD A([จัดทำแผนปฏิบัติการ]) --> B[แจ้งให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทุกคน] B --> C[นำข้อมูลที่ได้จัดทำเป็นระบบให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนและสวัสดิการอื่นๆ] C --> D[กำกับติดตามการดำเนินงาน] D --> E[รายงานผลการศึกษา] E --> F([สรุปรายงานการดำเนินงาน]) </pre>	จัดทำแผนปฏิบัติการ	๑๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
๒		แจ้งให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทุกคน	๓ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
๓		นำข้อมูลที่ได้จัดทำเป็นระบบให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนและสวัสดิการอื่นๆ	๑๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
๔		กำกับติดตามการดำเนินงาน	มีกระบวนการติดตามช่วยเหลือนักเรียน	ตลอดปีการศึกษา		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		รายงานผลการศึกษา	รายงานผลการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		สรุปรายงานการดำเนินงาน	สรุปรายงานผลการดำเนินงาน	๑๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)						

๙. แบบฟอร์มสรุปรายงานงาน

ชื่อกระบวนงาน งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา (๕.๓ ส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลการศึกษาสู่การประกอบอาชีพ)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
วัตถุประสงค์ : ๒.๑ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ๒.๒ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม ๒.๓ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑	 	จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเครือข่ายการเชื่อมโยงให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหาของนักเรียน	๖๐ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒	 	กำกับ ติดตามให้สถานศึกษาเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อ และข้อมูลการประกอบอาชีพ	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓	 	แนะแนวการศึกษาของสถานศึกษาอื่นๆ หรือการแนะแนวประกอบอาชีพที่เหมาะสม	มกราคม - กุมภาพันธ์ของปีถัดไป	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		จัดหาสถานที่ทำงานระหว่างเรียนให้กับนักเรียน	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		กำกับติดตามการทำงานของนักเรียน	๑๕ วัน	เอกสารกำกับติดตาม	กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		สรุปรายงานผลการดำเนินการ	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙. แบบฟอร์มสรุปรายงานงาน

ชื่อกระบวนงาน งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา (๕.๔ ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดระบบติดตามช่วยเหลือนักเรียน โดยอาศัยการให้คำปรึกษารายบุคคล)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : ๒.๑ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ๒.๒ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม ๒.๓ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑	ส่งเสริมความรู้	ส่งเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับครูแนะแนว มีความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	๓๐ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒	คัดกรองนักเรียน	คัดกรองนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ๕ ขั้นตอน	๑๕ วัน	แบบคัดกรองนักเรียน	ครูแนะแนว
๓	จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักเรียน	จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักเรียนที่บ่งชี้	ตลอดปีการศึกษา	-	ครูแนะแนว
๔	การแสดงศักยภาพของนักเรียน	จัดหาพื้นที่ เวทีให้นักเรียน ได้แสดงศักยภาพตามความเหมาะสม	กุมภาพันธ์ของปีถัดไป	-	กลุ่มส่งเสริม/ครูแนะแนว
๕	กำกับติดตาม	กำกับติดตามการทำงานของนักเรียน	กำหนดเป็นรอบๆ ละ ๑๕ วัน	เอกสารกำกับติดตาม	กลุ่มส่งเสริม/ครูแนะแนว
๖	ประกาศเกียรติคุณรางวัล	ประกาศเกียรติคุณ / ให้รางวัล หรือสิทธิพิเศษอื่น	๒ วัน	-	-
๗	สรุปรายงานผลการติดตาม	สรุปรายงานงานผล	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริม
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙. แบบฟอร์มสรุปรายงานงาน

ชื่อกระบวนงาน งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา (๕.๕ สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแก้ไขปัญหานักเรียน)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
วัตถุประสงค์ : ๒.๑ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ๒.๒ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม ๒.๓ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข						
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ	
๑	<pre> graph TD A([ศึกษาสภาพปัญหา]) --> B[] B --> C[จัดทำเครื่องมือ] C --> D[] D --> E[ตรวจสอบ/จัดเก็บข้อมูล] E --> F[] F --> G[รวบรวมข้อมูล] G --> H[] H --> I[ศึกษาวิเคราะห์] I --> J[] J --> K([สรุปรายงานผลการติดตาม]) </pre>	ศึกษาสภาพปัญหาและพฤติกรรมนักเรียน	๑๕ วัน	-	ครูแนะแนว/ กลุ่มส่งเสริมฯ	
๒		จัดทำเครื่องมือในการศึกษาพฤติกรรมนักเรียน	๑๕ วัน	-	ครูแนะแนว/ กลุ่มส่งเสริมฯ	
๓		ตรวจสอบเครื่องมือ และการจัดเก็บข้อมูลจากครูนักเรียนที่เกี่ยวข้อง	๕ วัน	-	ครูแนะแนว/ กลุ่มส่งเสริมฯ	
๔		ตรวจสอบ/จัดเก็บข้อมูล	การรวบรวมข้อมูล	กำหนดเป็นรอบระ ยะเวลา รอบละ ๑๕ วัน	-	ครูแนะแนว/ กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		รวบรวมข้อมูล	การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ในการช่วยเหลือ และข้อเสนอแนะ	มกราคมของปี ถัดไป	เอกสารสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียน	ครูแนะแนว/ กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		ศึกษาวิเคราะห์	สรุปรายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่	๑๕ วัน	-	ครูแนะแนว/ กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)						

๑. ชื่องาน งานป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

๒.๒ เพื่อสร้างเครือข่ายสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

๓. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดทำโครงการกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

๔. คำจำกัดความ

“โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์” หมายถึง กลุ่มโรคที่เกิดจากการติดต่อผ่านทางเพศสัมพันธ์กับคนที่เป็นโรคหรือคนที่ติดเชื้อ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมเพศทางช่องคลอด ทางปาก หรือทางทวารหนัก

“การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร” หมายถึง การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในช่วงเวลาที่ยังไม่พร้อม การตั้งครรภ์ก่อนการสมรส ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการคุมกำเนิด

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๕.๑ ศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินงานตามนโยบาย ความสอดคล้องตามนโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

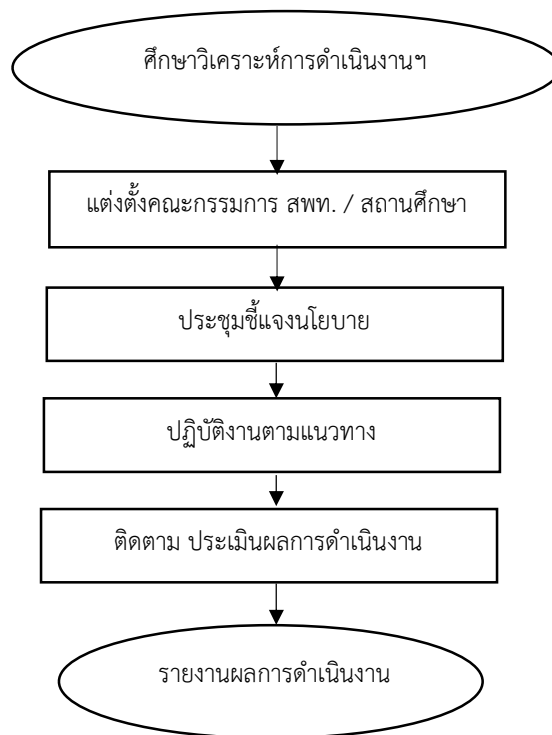
๕.๓ ประชุมชี้แจงนโยบายและสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในสังกัดทราบหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหา

๕.๔ จัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ใฝ่ระวัง สร้างภูมิคุ้ม จัดทำทำแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหา

๕.๕ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๕.๖ รายงานผลการดำเนินงาน

๖. Flow Chart การปฏิบัติงาน

๗. แบบฟอร์มที่ใช้

-

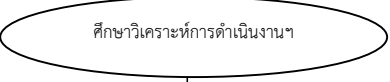
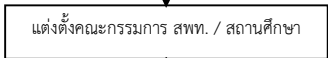
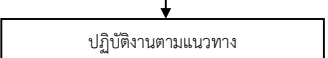
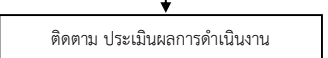
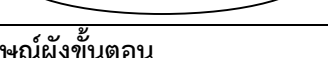
๘. เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

๘.๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๘.๒ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

๘.๓ พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภในวัยรุ่น พ.ศ.๒๕๕๙

๙. แบบฟอร์มสรุปรายงานงาน

ชื่อกระบวนงาน งานป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ๒. เพื่อสร้างเครือข่ายสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		วิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบาย	๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		ความสอดคล้องตามนโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง			
๓		แต่งตั้งคณะกรรมการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา	๓ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		ประชุมชี้แจงนโยบายและสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู	๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		จัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ฝึกระวัง สร้างภูมิคุ้มกัน จัดทำทำแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหา	๑๐ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		รายงานผลการดำเนินงาน	๑๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๑. ชื่องาน งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ

๒.๒ เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ภาควิชา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันโดยมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ชัดเจน

๓. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็ง และสถานศึกษาในสังกัดสามารถจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบวงจรได้มาตรฐานตามระบบ ๕ ขั้นตอน ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนา และการส่งต่อ อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

๔. คำจำกัดความ

“รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล” หมายถึง การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพ ความสามารถพิเศษ ฯ

“การคัดกรองนักเรียน” หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนตามฐานข้อมูลรายบุคคลเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มเสี่ยง

“การจัดกิจกรรมป้องกัน” หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนกลุ่มปกติเพื่อป้องกันและสร้างความเข้มแข็ง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันความเสี่ยงของนักเรียน เช่น บ้านหลังเรียน

“การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา” หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ตามสภาพปัญหา เช่น การระดมทุนเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กขาดแคลน การเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อนที่ปรึกษา

“การจัดกิจกรรมพัฒนา” หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ

“การส่งต่อ” หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือมีปัญหาเป็นพิเศษ ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน หรือบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่นจิตแพทย์ ศิลปิน ฯลฯ

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๕.๑ ศึกษา วิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบายและความสอดคล้องของกฎหมาย

๕.๒ จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๕.๓ ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความตระหนักและการรับรู้ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอน รวมทั้ง พัฒนาแนวทางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของเขตพื้นที่การศึกษา

๕.๔ ดำเนินการจัดโครงการ กิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและขับเคลื่อนการดำเนินงาน ที่กำหนดตามแผนงานโครงการ

๕.๕ ติดตาม รวบรวมผลการดำเนินการเพื่อการพัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหา ตามแนวทางหลักเกณฑ์ที่กำหนด

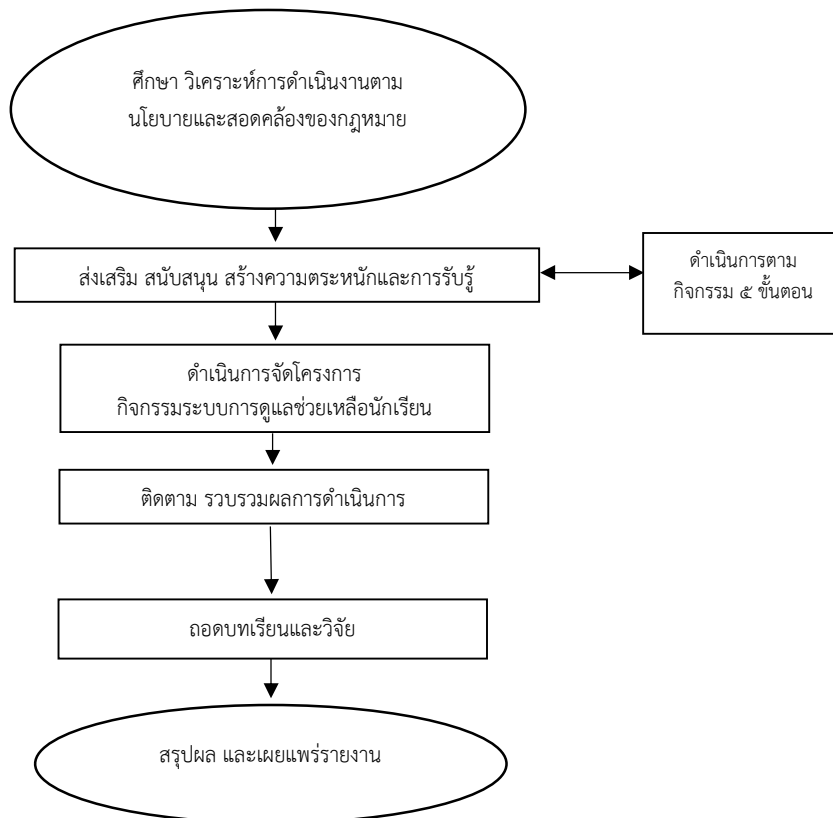
๕.๖ ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษา

๕.๗ ถอดบทเรียนและวิจัย พัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

๕.๘ สรุปผลการดำเนินการ และจัดทำรายงานผล

๕.๙ เผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

๖. Flow Chart การปฏิบัติงาน

๗. แบบฟอร์มที่ใช้

๗.๑ แบบบันทึกกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน

๗.๒ แบบคัดกรองนักเรียน S.D.Q

๗.๓ แบบรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๘. เอกสารหลักฐานอ้างอิง

๘.๑ คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๘.๒ แผนงานโครงการ ปฏิทินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

๙. แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการงาน งานพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ					
๒. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันโดยมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ชัดเจน					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		ศึกษา วิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบายและความสอดคล้องของกฎหมาย	๓ วัน	ปฏิบัติตามกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความตระหนักและการรับรู้ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอน รวมทั้ง พัฒนาแนวทางระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนของเขตพื้นที่การศึกษา	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		ดำเนินการจัดโครงการ กิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		ติดตาม รวบรวมผลการดำเนินการ	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
		ถอดบทเรียนและวิจัย	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		สรุปผล และเผยแพร่รายงาน	๑๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		สรุปผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผล	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๘	เผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ	๓ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๑. ชื่องาน งานความปลอดภัยของนักเรียน

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้ นักเรียนปลอดภัยและได้รับการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเด็ก
- ๒.๒ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานความปลอดภัยของนักเรียน
- ๒.๓ เพื่อสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานความปลอดภัยของนักเรียน
- ๒.๔ เพื่อดำเนินงานความปลอดภัยของนักเรียนอย่างเป็นระบบ
- ๒.๕ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานการด้านความปลอดภัยของนักเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด

๓. ขอบเขตของงาน

๓.๑ มุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรค อุบัติเหตุใหม่ และอุบัติซ้ำส่งเสริมความปลอดภัยของนักเรียน สร้างความมั่นใจให้สังคม เพื่อคุ้มครอง ความปลอดภัยของนักเรียน เพื่อให้การป้องกัน ดูแลช่วยเหลือหรือ เยียวยา และแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นเอกภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ ๓ ป ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัย ให้มากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำอีก เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ในการที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๓.๒ ดูแลความรับผิดชอบงานความปลอดภัย งานตามนโยบายในส่วน of นักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด

๔. คำจำกัดความ

“ความปลอดภัย” หมายถึง สภาวะหรือสภาพการณ์ของนักเรียน ที่ปราศจากภัยอันตราย อันก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง และผู้อื่น จากภัย ๔ กลุ่มภัย ดังนี้ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ได้แก่ ๑) การล่อลวง ๒) ทางเพศ ๓) การทะเลาะวิวาท ๔) การกลั่นแกล้งรังแก ๕) การข่มขืนประทุษร้ายและการจลาจล ๖) การก่อวินาศกรรม ๗) การระเบิด ๘) สารเคมีและวัตถุอันตราย และ ๙) การล่อลวง ลักพาตัว ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ได้แก่ ๑) ภัยธรรมชาติ ๒) ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง ๓) ภัยจากยานพาหนะ ๔) ภัยจากการจัดกิจกรรม และ ๕) ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ(Right) ได้แก่ ๑) การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง ๒) การคุกคามทางเพศ และ ๓) การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ได้แก่ ๑) ภาวะจิตเวช ๒) ติดเกม ๓) ยาเสพติด ๔) โรคระบาดในมนุษย์ ๕) ภัยไซเบอร์ ๖) การพนัน ๗) มลภาวะเป็นพิษ ๘) โรคระบาดในสัตว์ และ ๙) ภาวะทุพโภชนาการ

“มาตรการ ๓ ป” หมายถึง แนวทางการสร้างความปลอดภัย ของสถานศึกษา ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำมาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียนประกอบด้วย การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ดังนี้

“การป้องกัน” หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือความไม่ปลอดภัยต่อนักเรียน โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ทั้งใน และนอกสถานศึกษา

“การปลูกฝัง” หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดีและการสร้างเสริมประสบการณ์ เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยให้แก่นักเรียน

“การปราบปราม” หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือเยียวยา ฟื้นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

“สิทธิเด็ก” หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งองค์การสหประชาชาติ ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กถูกละเมิด หรือถูกล่วงละเมิด หออดทั้ง ไม่ได้รับการดูแลและพัฒนาตามที่ควร จนเกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ หาแนวทางในการป้องกันและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย

“การคุ้มครอง” หมายถึง การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เสี่ยง หรือต้องสงสัยว่าถูกระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิด เด็กนักเรียนที่ถูกระทำรุนแรง หรือถูกล่วงละเมิด และเด็กนักเรียนที่กระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่น โดยมี ระบบและขั้นตอนการปฏิบัติที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน เป็นหลักสอดคล้องกับหลักปฏิบัติตาม กฎหมาย และหลักปฏิบัติที่มีมาตรฐาน

“การช่วยเหลือ” หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญห เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้น จากวิกฤตทั้งปวง

“เด็ก” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

“นักเรียน” หมายถึง เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“เด็กนักเรียน” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และเป็นเด็กนักเรียนซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“บิดามารดา” หมายถึง บิดามารดาของเด็กนักเรียนไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

“ผู้ปกครอง” หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่น ซึ่งรับเด็กนักเรียนไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กนักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐ และเอกชน

“ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ.” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด

“สถานศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๕.๑ ศึกษานโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการประกันความปลอดภัยของนักเรียนทุกรูปแบบ

๕.๒ จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อดูแลความปลอดภัยของนักเรียน สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

๕.๓ แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในสังกัด

๕.๔ การจัดทำแผนและมาตรฐานความปลอดภัยของนักเรียน

๕.๕ รณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ สื่อสาร แนวทางการดำเนินงาน ความปลอดภัยของนักเรียน

๕.๖ เสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยของคณะกรรมการศูนย์ฯที่ได้รับการแต่งตั้ง

๕.๗ ส่งเสริมการเสริมสร้างสมรรถนะ สร้างทักษะด้านความปลอดภัยให้กับนักเรียนในสถานศึกษา

๕.๘ สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือความปลอดภัยสถานศึกษา

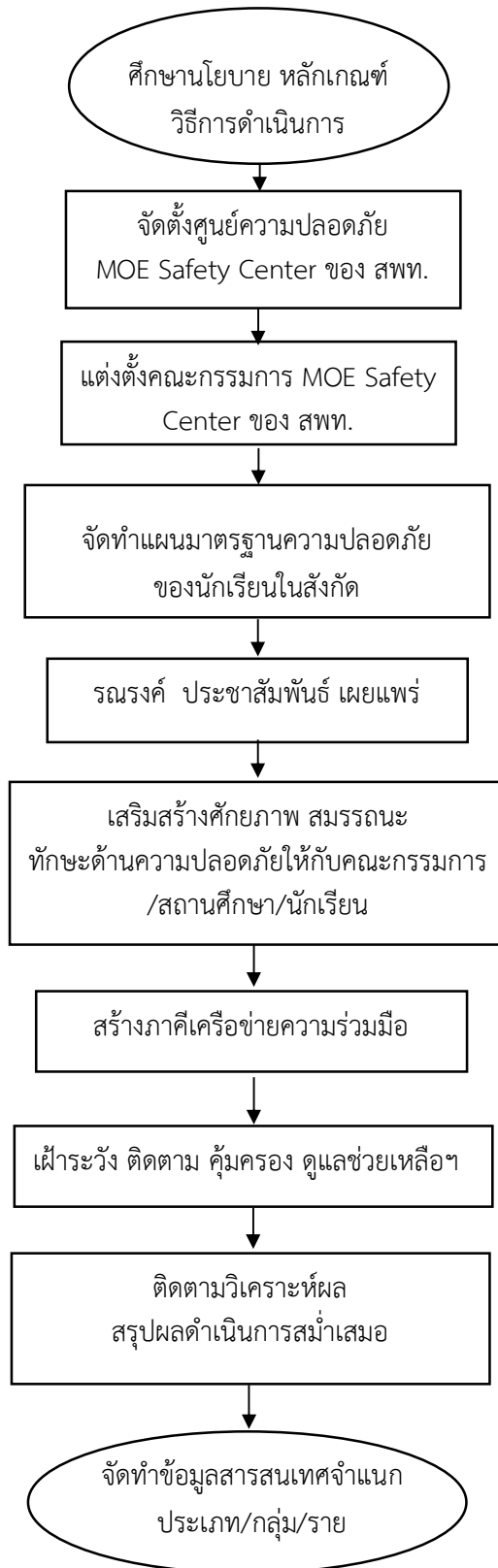
๕.๙ เผื่อระวัง ติดตาม คุ่มครอง ดูแล ช่วยเหลือ และเยียวยานักเรียนที่ประสบเหตุกรณีเร่งด่วน

๕.๑๐ การประเมินความปลอดภัยของ สพท. และสถานศึกษา

๕.๑๑ ติดตาม วิเคราะห์ผล ดูแลและสรุปผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

๕.๑๒ จัดทำข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ จำแนกเป็นประเภท/กลุ่ม/ราย

๖. Flow Chart การปฏิบัติงาน

๗. แบบฟอร์มที่ใช้

- ๗.๑ ระบบรายงานข้อมูลความปลอดภัย
- ๗.๒ แบบสำรวจ จัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๘. เอกสารหลักฐานอ้างอิง

- ๘.๑ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)
- ๘.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖
- ๘.๓ คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๖๔
- ๘.๔ แผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๘.๕ แผนเผชิญเหตุความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๘.๖ คู่มือการบริหารศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๙. แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการงาน งานความปลอดภัยของนักเรียน			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ :					
๑ เพื่อให้ให้นักเรียนปลอดภัยและได้รับการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเด็ก					
๒ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานความปลอดภัยของนักเรียน					
๓ เพื่อสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานความปลอดภัยของนักเรียน					
๔ เพื่อดำเนินงานความปลอดภัยของนักเรียนอย่างเป็นระบบ					
๕ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของนักเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		ศึกษานโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องที่ เกี่ยวข้องกับการประกันความปลอดภัยของ นักเรียนทุกรูปแบบ	๓ วัน	มาตรฐานความปลอดภัยของนั กเรียน สพฐ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัยของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	๓ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		ขับเคลื่อนการดำเนินการตามแนวทาง	๑๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือความปลอดภัย สถานศึกษา	๑๕ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		เฝ้าระวัง ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเยียวยา	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		ติดตามประเมินผล สรุปผลการดำเนินการ	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๘		จัดทำข้อมูลสารสนเทศ จำแนกเป็นประเภท/ กลุ่ม/ราย	๓ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๑. ชื่องาน งานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตนักเรียน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๒ เพื่อให้นักเรียนเกิดภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

๓. ขอบเขตของงาน

๓.๑ นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา

๓.๒ สถานศึกษาจัดกิจกรรมป้องกันปัญหาสุขภาพจิตผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง

๓.๓ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม หน่วยงานภายในและภายนอก ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐและองค์กรเอกชน ทำงานร่วมกันโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดให้เกิดกับนักเรียน

๔. คำจำกัดความ

สุขภาพจิต หมายถึง ภาวะจิตใจที่เป็นสุข สามารถปรับตัวแก้ปัญหา สร้างสรรค์ทำงานได้มีความรู้ สึกที่ ต่อดตนเองและผู้อื่น มีความมั่นคงทางจิตใจ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ อยู่ในสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ได้

ปัญหาสุขภาพจิต หมายถึง สภาวะที่บุคคลมีความยากลำบากทางจิตใจ ความคิดที่ยุ่งยาก ซ้ำซ้อน และ/หรือไม่สามารถรับมือกับภาวะการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และอาจส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม

ทีมสหวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานประสานความร่วมมือจากหลายสาขาวิชาชีพ เพื่อมุ่ง แก้ปัญหาอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการอยู่บนพื้นฐานที่มีจุดประสงค์ และเป้าหมายเดียวกันในการปฏิบัติงาน โดยมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อการประเมินสภาพการณ์ของปัญหา และมีความรับผิดชอบ ร่วมกัน ทั้งกระบวนการ เช่น ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) มูลนิธิต่าง ๆ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่งานส่วนท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์กรเพื่อการกุศล บ้านพักเด็กและ ครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๕.๑ การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๑. วางแผนการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตนักเรียน

๒. ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานหรือทำบันทึกความร่วมมือ ความเข้าใจ (MOU เพื่อ ดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน)

๓. จัดทำข้อมูลภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐและ องค์กรเอกชน

๔. สร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญ เกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียน

๕. จัดกิจกรรมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต เช่น การจัดทำสื่อ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่เอกสาร ความรู้วิชาการด้านจิตวิทยาและวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๖. การถ่ายทอด ฝึกอบรมองค์ความรู้เทคโนโลยีด้านจิตวิทยา จัดทำแผนการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ทางจิตวิทยาให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๗. จัดประชุมภาคีเครือข่ายสหวิชาชีพ นักวิชาการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

๘. ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

๙. สรุปรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด

๕.๒ การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เผชิญเหตุวิกฤต

๑. ตรวจสอบข้อเท็จจริง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒. รายงานเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

๓. ดำเนินการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เผชิญเหตุวิกฤต เช่น ถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา โรคติดต่อ อุบัติเหตุจมน้ำ ภัยพิบัติ เสียชีวิต เป็นต้น

๔. ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียน

๕. จัดประชุม Case Conference (เฉพาะกรณี)

๖. รายงานเหตุให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นและความเร่งด่วนรายการ

๗. กำกับ ติดตามการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘. สรุปสถิติ สารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต้นสังกัด

๕.๓ การส่งต่อช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบเหตุวิกฤต

๑. ให้การช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ จากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เช่น การตั้งครุฑ ภาวะจิตเวช ติดเกม พนัน สื่อออนไลน์ ถูกทอดทิ้ง ปล่อยปละละเลยเด็ก ตกหล่นออกกลางคัน การใช้ยาเสพติด การกลั่นแกล้ง เป็นต้น

๒. วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีปัญหาซับซ้อนหรือจากการส่งต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบทางจิตวิทยา ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และดำเนินการวางแผนการแก้ไขปัญห

๓. ประเมิน สำนวณวิเคราะห์ สภาวะสุขภาพจิตด้วยวิธีการทางจิตวิทยากับนักเรียน เพื่อค้นหาอธิบาย ทำนายแนวโน้มพฤติกรรม อารมณ์ ความคิด พัฒนาการศักยภาพ แรงจูงใจ ความถนัด บุคลิกภาพ และค้นหาสาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตในระดับเบื้องต้น

๔. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และครอบครัว เพื่อการบำบัดและแก้ไขปัญหเฉพาะเรื่องหรือปัญหาที่ซับซ้อน เช่น พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องการใช้ยาเสพติดการทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง ฯลฯ

๕. ปรับพฤติกรรม พัฒนาสภาวะทางจิตใจ สังคมอารมณ์ ส่งเสริมพัฒนาการในระดับเบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนเองปรับเปลี่ยนอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปรับตัวหรือวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสม

๖. ให้การดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนากลุ่มเด็กพิเศษเช่น เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติก เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

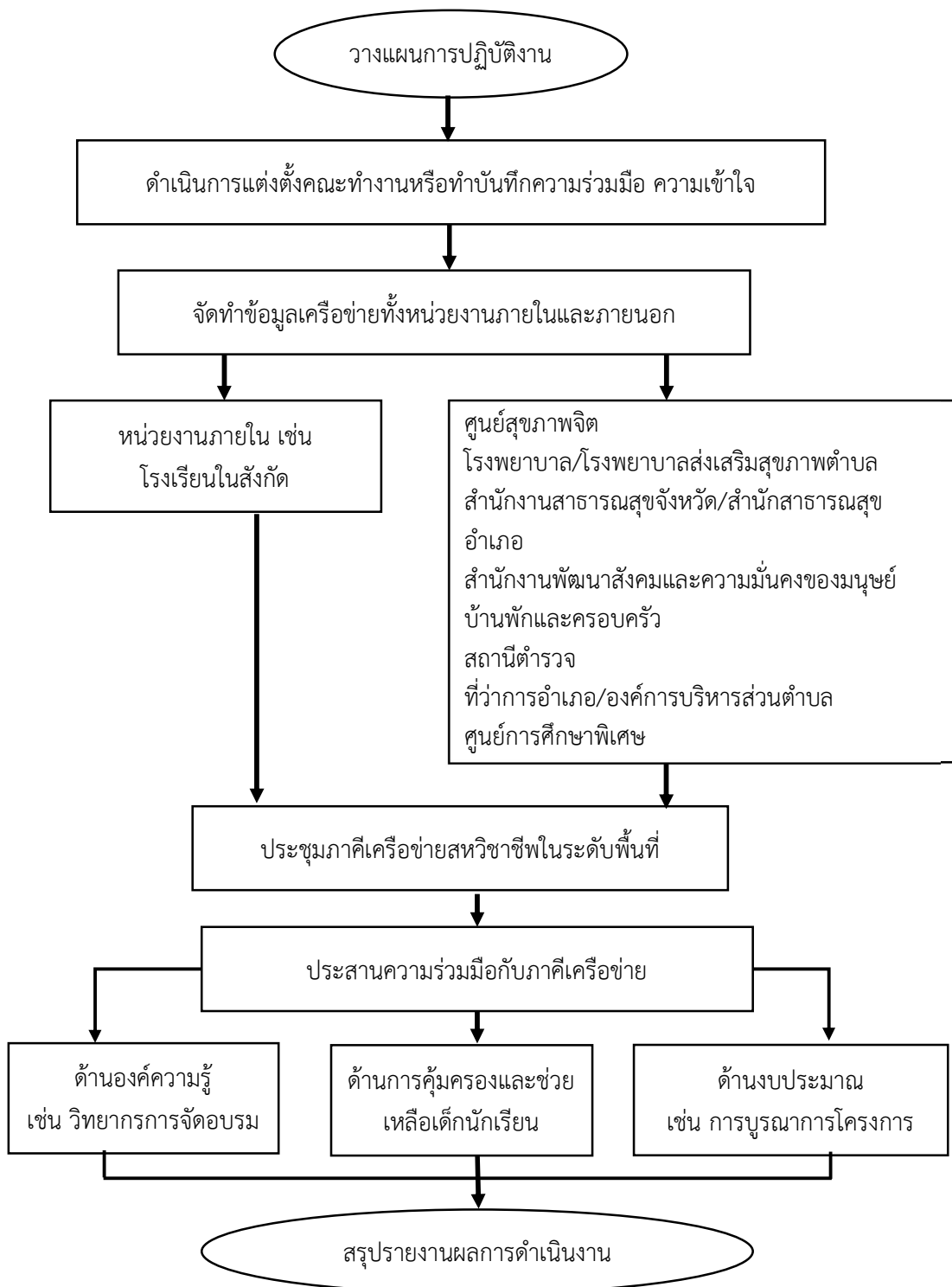
๗. ติดตามการช่วยเหลือ และประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลในพื้นที่ บ้านพักเด็กและครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ฯลฯ

๘. สรุปรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด

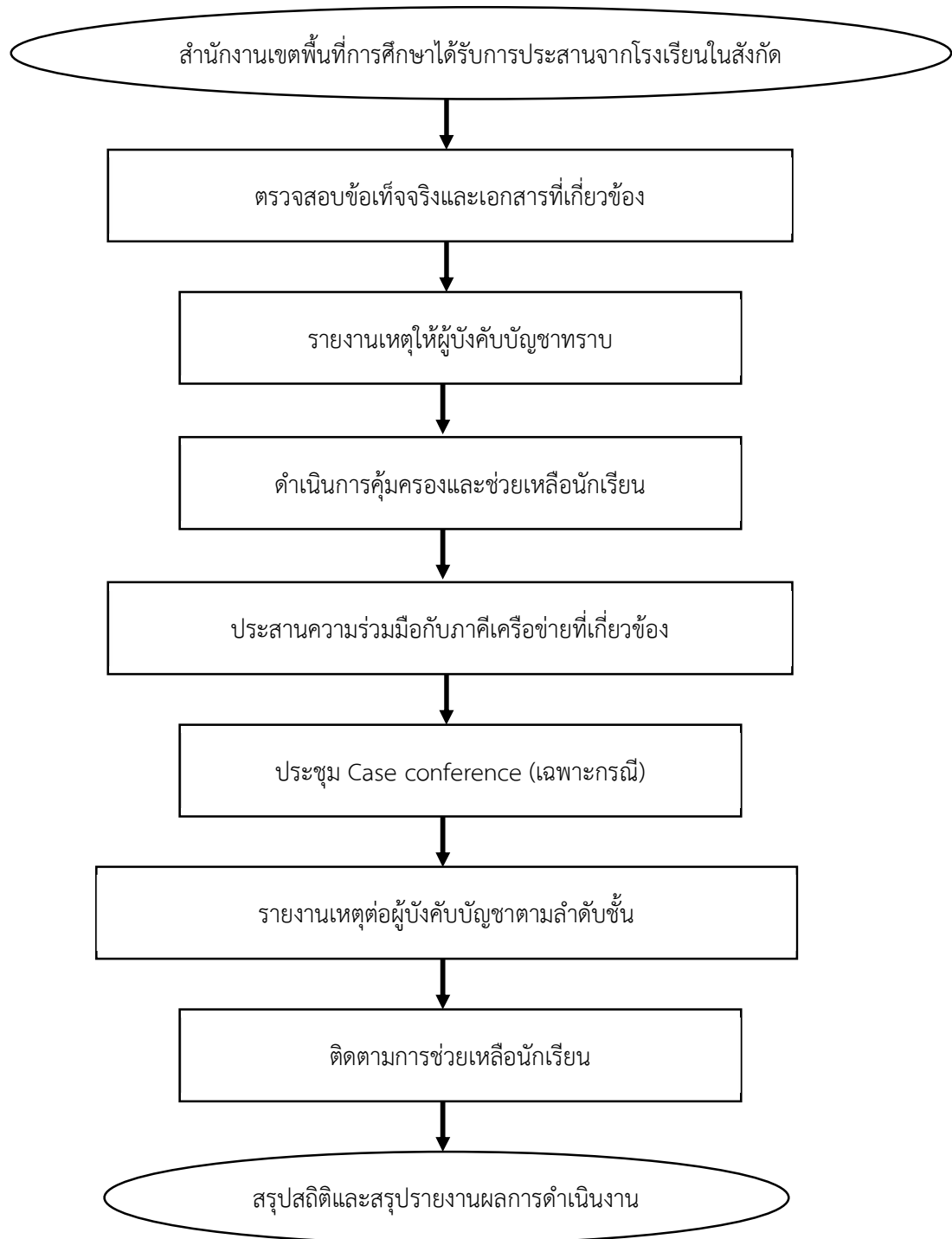
๕.๔ วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย พัฒนางานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน

๖. Flow Chart การปฏิบัติงาน

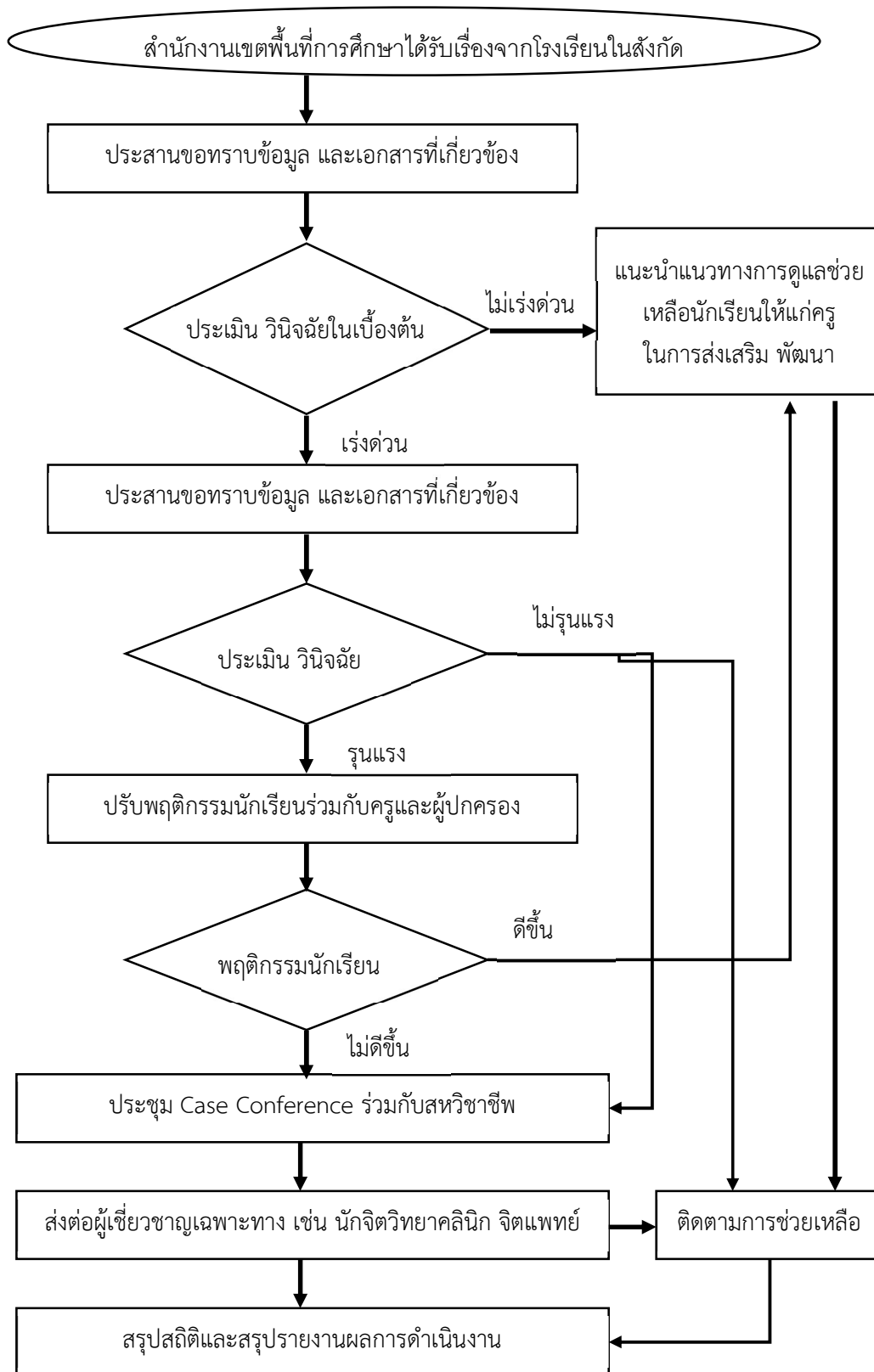
๖.๑ การขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

๖.๒ การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เผชิญเหตุวิกฤต

๖.๓ การส่งต่อช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบเหตุวิกฤต

๗. แบบฟอร์มที่ใช้

๑. แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strengths and Difficulties Questionnaire : SDQ)
๒. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ)
๓. แบบประเมินพฤติกรรม SNAP-IV (Shot Form)
๔. แบบประเมินความเครียด (Stress Test Questionnaire : ST-๕)
๕. แบบประเมินภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น (The Patient Health Questionnaire for Adolescents PHQ-A)
๖. แบบคัดกรองโรคซึมเศร้า ๒ คำถาม (๒Q), (๙Q) และแบบประเมินการฆ่าตัวตาย ๘ คำถาม (๘Q)
๗. แบบทดสอบพฤติกรรมติดเกม (Game Addiction Screening Test – GAST)
๘. แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าในเด็ก (Children’s Depression Inventory : CDI)
๙. แบบสอบถามพฤติกรรม PSC (Pediatric Symptom Checklist)
๑๐. แบบสอบถาม General Health Questionnaire ฉบับภาษาไทย (Thai GHQ ๑๒ – ๒๘ – ๓๐ – ๖๐)
๑๑. ดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย Thai Happiness Indicators (THI – ๑๕)
๑๒. เครื่องมือสังเกตอาการ ๙๕
๑๓. แบบสังเกตพฤติกรรม ๔ โรค สถาบันราชกุมาร กรมสุขภาพจิต
๑๔. แบบสัมภาษณ์นักเรียน
๑๕. แบบบันทึกการให้คำปรึกษารายบุคคล
๑๖. แบบบันทึกการให้คำปรึกษากลุ่ม
๑๗. แบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนภายในและภายนอก
๑๘. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน
๑๙. แบบฟอร์มรายงาน สพฐ.

๘. เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- ๘.๑ คู่มือนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- ๘.๒ คู่มือสำหรับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC: Youth Counselor)

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการงาน			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
งานส่งเสริมสุขภาพจิต และป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน			กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
๒. เพื่อให้นักเรียนเกิดภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑	การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ↓ การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ที่เผชิญเหตุ ↓ การส่งต่อช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบ เหตุวิกฤต ↓ วิเคราะห์ สังเคราะห์	๑. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง	๓ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒. วางแผนการดำเนินงาน	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. สรุปผลการดำเนินงาน	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. วิเคราะห์ วิจัย	๑๕ วัน		
๗		๗. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์	๗ วัน		
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๑๗. การค้ามนุษย์

๑๘. โรคอุบัติใหม่ เช่น โควิด-๑๙, PM ๒.๕ ฯลฯ

๔. คำจำกัดความ

สิทธิเด็ก หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมสิทธิเด็กตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งองค์การสหประชาชาติ ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กถูกละเมิด หรือถูกล่วงละเมิดพลละเลย ทอดทิ้ง ไม่ได้รับการดูแลและพัฒนาตามที่ควร จนเกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ หาแนวทางในการป้องกันและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย

การคุ้มครอง หมายถึง การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เสี่ยง หรือต้องสงสัยว่าถูกระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิด เด็กนักเรียนที่ถูกกระทำรุนแรง หรือถูกล่วงละเมิด และเด็กนักเรียนที่กระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่น โดยมี ระบบและขั้นตอนการปฏิบัติที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน เป็นหลัก สอดคล้องกับหลักปฏิบัติตาม กฎหมาย และหลักปฏิบัติที่มีมาตรฐาน

การช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้น จากวิกฤตทั้งปวง

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

นักเรียน หมายถึง เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เด็กนักเรียน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และเป็นเด็กนักเรียนซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บิดามารดา หมายถึง บิดามารดาของเด็กนักเรียนไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กนักเรียนไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กนักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ.

๒๕๔๖

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง
ทั้งของรัฐ และเอกชน

ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด

สถานศึกษา หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย
หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือ
มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ทีมสหวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานประสานความร่วมมือจากหลายสาขาวิชาชีพ เพื่อมุ่ง
แก้ปัญหาอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการอยู่บนพื้นฐานที่มีจุดประสงค์ และเป้าหมายเดียวกันในการปฏิบัติงาน
โดยมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อการประเมินสภาพการณ์ของปัญหา และมีความรับผิดชอบ
ร่วมกัน ทั้งกระบวนการ เช่น ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) มูลนิธิต่าง ๆ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์

แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่งานส่วนท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์กรเพื่อการกุศล บ้านพักเด็กและ ครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) หมายถึง ศูนย์ช่วยเหลือสังคมภายใต้ชื่อ OSCC (One Stop Crisis Center) เป็นศูนย์บริการประชาชน ผู้ประสบปัญหาที่มีลักษณะบูรณาการและครบวงจร โดยมีหน้าที่รับแจ้งเหตุ เบาะแส ประสาน ส่งต่อ และติดตามการใช้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการตั้งครุฑไม้พร้อม การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเด็กการกระทำความรุนแรงต่อเด็กสตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ

การล่อลวงละเมิดทางเพศ หมายถึง การกระทำที่มีผลทำให้ผู้ถูกละเมิดทางเพศได้รับความเสียหายเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ได้แก่ กระทำชำเรา อนาจาร เป็นต้น ผู้ที่ถูกล่อลวงละเมิดทางเพศจะได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ

การไม่ได้รับความเป็นธรรม หมายถึง การที่เด็กนักเรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยได้รับการปฏิบัติหรือถูกละเว้นจากสถานศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม ขาดความเสมอภาค ซึ่งเป็นผลให้เสียโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

ตั้งครุฑไม้ในวัยเรียน หมายถึง เด็กนักเรียนที่ตั้งครุฑ หรือสงสัยว่าตั้งครุฑโดยไม่ได้มีการวางแผนจะให้เกิดขึ้น โดยมีสาเหตุจากการไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งครุฑ และการคุมกำเนิด การถูกข่มขืนจนตั้งครุฑ ตลอดจนความไม่พร้อมในด้านภาวะต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การไม่รับผิดชอบของบิดาเด็กในครุฑ เป็นต้น

ภาวะทางจิตเวช หมายถึง ผู้ที่มีการแสดงออกที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านอารมณ์ความคิดหรือพฤติกรรม ซึ่งผู้นั้นต้องได้รับการช่วยเหลือเพราะถ้าปล่อยไว้อาจเกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้

เด็กนักเรียนเล่นพนัน หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการพนัน ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นเด็กนักเรียน มีพฤติกรรมการเล่นเอาเงิน และสิ่งของมีค่าด้วยการเสี่ยงโชค หรือใช้ความสามารถโดยคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความขำขานเย้ยหยัน โหวกเห็บ และฝีมือ รวมทั้งเสี่ยงโชค ถ้าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัยจะส่งผลให้เด็กนักเรียนขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น หรือวัตถุใดเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

อุปทานหมู่ หมายถึง ปรากฏการณ์ซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไปที่มีความเชื่อร่วมกัน และมีการแสดงออกอาการทางร่างกายกลุ่มนักเรียนที่มักพบอาการ มักพบในนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย มักเกิดกับบุคคลที่มีสภาพจิตใจไม่มั่นคง เกิดการคล้อยตามได้ง่าย

โรคติดต่อ หมายถึง โรคที่สามารถถ่ายทอดติดต่อกันได้ระหว่างบุคคล โดยมีเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เป็นสาเหตุของโรค และถึงแม้ว่าเชื้อโรคจะเป็นตัวก่อเหตุ แต่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ก็เป็นปัจจัยร่วม ที่สำคัญที่จะทำให้เกิด โรคติดต่อนั้นๆ

อุบัติเหตุในสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยฉับพลันซึ่งไม่คาดคิดมาก่อนอันเกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ หรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกายและทรัพย์สิน โดยมีสถานการณ์เสี่ยง จากสภาพแวดล้อม ขาดความระมัดระวัง หรือการเรียนการสอน

อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้เกิดผลกระทบต่อกระเพาะเพื่อนต่อสุขภาพชีวิตและทรัพย์สินของเด็กนักเรียน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อสถานศึกษา เช่น อุบัติเหตุกับรถนักเรียน รถทัศนศึกษา รถทัศนจร รถรับส่งนักเรียน รถโรงเรียนรถส่วนบุคคลของครูที่พาเด็กนักเรียนไปทำกิจกรรม

ภัยพิบัติ หมายถึง ภัยที่รุนแรงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเกิดจากความประมาทของบุคคล ส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก เกิดจากสถานการณ์เสี่ยง เช่น อัคคีภัย แผ่นดินไหว วาตภัย และ อุทกภัย เป็นต้น ซึ่งมีความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และผู้คนบาดเจ็บเสียชีวิต หรือไร้ที่อยู่

การกลั่นแกล้งรังแก หมายถึง พฤติกรรมการกระทำทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเจ็บปวด ทั้งทางร่างกายและ จิตใจ เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจ มีพลังเหนือกว่าผู้อื่น หรือเพื่อความสนุกสนาน อีกทั้งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง และมีระยะเวลายาวนาน

การค้ำมนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการขู่เข็ญ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง การใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสี่ยงภัยจากการค้ำมนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้ หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจ ควบคุมบุคคลอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึงการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงประโยชน์ ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๕.๑ กรณีล่อลวงละเมิดทางเพศ

การล่อลวงละเมิดทางเพศ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอๆ ในสังคม ทั้งการล่อลวงละเมิดด้วยคำพูด การสัมผัส การแอบดู รวมถึงการกระทำรุนแรงทางเพศ เด็กนักเรียนจึงควรรู้วิธีป้องกัน และหาทางออกเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ รวมทั้งการขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการปฏิบัติด้านการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น
๕. เชิญผู้ปกครองเด็กนักเรียนทั้งสองฝ่าย/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย/ รับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
๖. แจ้งผู้ปกครองเด็กนักเรียนหาแนวทาง และวิธีการร่วมกันในการปรับพฤติกรรมเด็กนักเรียน

๗. ประสานศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อนำเด็กนักเรียนเข้ารับการตรวจรักษา ด้านร่างกายและจิตใจภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๘. แจ้งเหตุเร่งด่วนตามลำดับขั้น

๙. ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ พักพิทักษ์สิทธิผู้ถูกกระทำและผู้กระทำ

๑๐. กรณีเด็กนักเรียนกับครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ให้ดำเนินการตามขั้นตอนทางวินัย

๑๑. ติดตามผล/เยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนเป็นระยะ ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจ

๑๒. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้องคุ้มครอง และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

๑๓. จัดทำข้อมูลและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาล

๒. บ้านพักเด็กและครอบครัว

๓. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๔. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐

๕. สถานีตำรวจ

๖. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๗. นักจิตวิทยา

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด

๕.๒ กรณีความรุนแรง

ความรุนแรงต่อเด็กนักเรียนเกิดขึ้นบ่อยครั้งทั่วทุกพื้นที่ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ไม่ว่าสถานศึกษาจะอยู่ในภาคไหนในประเทศไทยในบริบทสังคม อย่างไรก็ตามความรุนแรงต่อเด็กนักเรียน ที่เกิดขึ้นหลายแห่ง อาจมีรูปแบบคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันบ้างตามสถานการณ์ ส่วนสาเหตุบ่มเพาะ และเอื้อต่อการเกิดความรุนแรงเหล่านั้น มีทั้งเหมือนและแตกต่างกันออกไป ความรุนแรงเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ก็ตามที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจหรือ ทางเพศ และนำมาซึ่งอันตรายหรือความทุกข์ทรมานต่อผู้ถูกกระทำทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ในที่นี้ได้แบ่งความรุนแรง ออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ ตี ต่อย การใช้อาวุธ และการลงโทษ เด็กนักเรียนที่เกินกว่าเหตุในสถานศึกษาและครอบครัว เป็นต้น

๒. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น การใช้คำพูด กิริยา หรือการกระทำที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม คำว่า ให้อับอาย การกลั่นแกล้ง ทรมานให้เจ็บช้ำน้ำใจ การบังคับ ข่มขู่ กักขัง ควบคุม ไม่ให้แสดงความคิดเห็น การหึงหวง การเลือกปฏิบัติ การเอารัดเอาเปรียบ การดักตวงผลประโยชน์ การถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดู เป็นต้น

๓. ความรุนแรงทางเพศ เช่น การถูกล่วงละเมิดทางเพศ การพูดเรื่องลามกอนาจาร การแอบดู การจับต้องของสงวน การบังคับให้เปลื้องผ้า การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. เชิญผู้ปกครองมาพบเด็กนักเรียนที่สถานศึกษา เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงจากคำบอกเล่าของเด็กนักเรียนด้วยตนเองแล้ว และร่วมกันแสวงหาแนวทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนไม่ให้เกิดกลับไปกระทำพฤติกรรมความรุนแรงขึ้นอีก
๕. หากคู่กรณีอยู่ในสถานศึกษาเดียวกันให้หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน และเมื่อความขัดแย้งลดลงครูฝ่ายปกครองจึงจัดให้ทั้งสองฝ่ายได้พบกันเพื่อปรับความเข้าใจ และสร้างความรักความสามัคคีกัน
๖. หากคู่กรณีเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคลากรที่เหมาะสมเป็น ผู้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหา
๗. จัดให้มีเด็กนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่อยู่ระหว่างปรับพฤติกรรมคอยช่วยเหลือ แนะนำและให้คำปรึกษา
๘. ประสานทีมสหวิชาชีพ ในกรณีต้องส่งต่อภายนอก
๙. กรณีเหตุการณ์รุนแรง ให้รายงานข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นอย่างเป็นทางการภายใน ๒๔ ชั่วโมง ถึงหน่วยงานต้นสังกัด
๑๐. เมื่อเด็กนักเรียนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว หรือมอบตัว ทางสถานศึกษาต้องออกหนังสือรับรองการเป็นเด็กนักเรียนให้
๑๑. กรณีต้องการประกันตัวนักเรียน สามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการในการประกันตัวได้
๑๒. จัดทำข้อมูลและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

๕.๓ กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

การไม่ได้รับความเป็นธรรม หมายถึง การที่เด็กนักเรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยได้รับการปฏิบัติหรือถูกละเว้นจากสถานศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม ขาดความเสมอภาค ซึ่งเป็นผลให้เสียโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง ลงพื้นที่ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าสู่กระบวนการเจรจา และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันเพื่อให้ข้อยุติโดยเร็ว

๕. หากการดำเนินการยังไม่ได้ข้อยุติ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
๖. ติดตามความคืบหน้าเพื่อหาทางกำหนดมาตรการในการป้องกัน และให้ความช่วยเหลือต่อไป
๗. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

๕.๔ กรณีเด็กนักเรียนออกกลางคัน

การออกเรียนกลางคัน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนหายไปจากระบบสถานศึกษา ขาดการติดต่อกับครูที่ปรึกษา หรือครูผู้สอน จนพ้นสภาพการเป็นนักเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยมีสาเหตุมาจากตัวเด็กนักเรียน ครอบครัว สถานศึกษา หลักสูตร สภาพแวดล้อมและสังคม

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบหาข้อมูลเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และเด็กนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน
๔. สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแยกปัญหาและร่วมหาทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหาแต่ละด้าน
๕. ลงพื้นที่ให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา และประสานเครือข่าย ผู้นำ/แกนนำชุมชน เพื่อติดตามเด็กนักเรียนให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
๖. ติดตามความคืบหน้านักเรียนที่ออกกลางคัน
๗. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

๕.๕ กรณีเด็กนักเรียนติด ๐ ร และ มส.

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบหาข้อมูลเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และเด็กนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน
๔. ครูฝ่ายทะเบียนวัดผล สืบหาจัดทำข้อมูลเด็กนักเรียนที่ติด ๐ ร และ มส. และแจ้งผู้ปกครองให้รับทราบผลการเรียนของเด็กนักเรียน
๕. ประชุมวิเคราะห์หาสาเหตุ และวางแผนหาแนวทางการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด ๐ ร และ มส.
๖. ดำเนินการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด ๐ ร และ มส. ตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
๗. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือนักเรียนติด ๐ ร และ มส.
๘. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

๕.๖ ตั้งครรภ์ในวัยเรียน

ตั้งครรภ์ในวัยเรียน หมายถึง เด็กนักเรียนที่ตั้งครรภ์ หรือสงสัยว่าตั้งครรภ์ ไม่ได้มีการวางแผนให้เกิด โดยมีสาเหตุจากการไม่มีความรู้ขึ้นความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการคุมกำเนิด การถูกข่มขืนจนตั้งครรภ์ ตลอดจนความไม่พร้อมในด้านภาวะต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การไม่รับผิดชอบของบิดาเด็กในครรภ์

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. ประสานนำเด็กนักเรียนตรวจร่างกาย
๕. เชิญผู้ปกครองของคู่กรณีหรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ ผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย รับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
๖. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือและทีมสหวิชาชีพ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว โรงพยาบาล เป็นต้น
๗. ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก หรือแนวทางในการประกอบอาชีพ สำหรับเด็กก้าวพลาด
๘. วางมาตรการและแนวทางไม่ผลักดันให้เด็กนักเรียนออกจากสถานศึกษา หาทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนตามความเหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้งประสานทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือ/ส่งต่อ
๙. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาล
๒. บ้านพักเด็กและครอบครัว
๓. แนวทางการดูแลท้องไม่พร้อม กระทรวงสาธารณสุข

๕.๗ ภาวะจิตเวช

ปัญหาสุขภาพจิต จิตเวช ฆ่าตัวตาย ส่งผลกระทบต่อสังคม และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนไป รวมถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ถ้าขาดการจัดการดูแลที่ไม่เหมาะสม อาจเกิดการเจ็บป่วย การฆ่าตัวตาย ทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรของประเทศ

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน

๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง ลงพื้นที่ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน

๔. ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น

๕. เชิญผู้ปกครอง/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย และให้คำปรึกษา

๖. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง คุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียน

๗. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาล
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. สถานีตำรวจในพื้นที่
๔. โรงพยาบาลจิตเวชในพื้นที่
๕. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๕.๘ เด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต/เล่นการพนัน

เด็กนักเรียนติดเกม (สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) หมายถึง เด็กนักเรียนที่หมกมุ่นกับการเล่นเกม/หมกมุ่นในการใช้สื่อลามกอนาจาร ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร หรือหมกมุ่น ในกิจกรรมการโอเคผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จนไม่สามารถควบคุมตนเองในเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ได้เล่นจะกระวนกระวายใจมาก บางคนเล่นข้ามวันข้ามคืน จนส่งผลกระทบต่อตัวเด็กนักเรียน ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของพลเมืองในสังคม

เด็กนักเรียนเล่นพนัน หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการเล่น ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นเด็กนักเรียน มีพฤติกรรมการเล่นเอาเงินและสิ่งของมีค่าด้วยการเสี่ยงโชค หรือใช้ความสามารถโดยคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งเสี่ยงโชค ถ้าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย จะส่งผลให้เด็กนักเรียนขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน

๔. ประสานครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา วิธีการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาหาแหล่งเรียนรู้ โดยให้สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมานำเสนอ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความสนใจในด้านอื่นๆ จะได้ไม่มุ่งเล่นเกมเพียงอย่างเดียว

๕. เน้นการประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง พบปะพูดคุย เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหา หรือใช้วิธีการเยี่ยมบ้าน เพื่อสืบเสาะหาข้อเท็จจริง หาแนวทางการแก้ไข เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และสถานศึกษา ปรับพฤติกรรม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ และการเสริมแรงอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง

๖. กำหนดรูปแบบและวิธีการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเน้นการปรับพฤติกรรมแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างสม่ำเสมอ และมีการติดตามประเมินผลพฤติกรรมเป็นระยะ หากพบว่าเด็กนักเรียนยังมีพฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน/ลักขโมย ให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือต่อไป

๗. กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาจัดทำระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยความประพฤตินักเรียน เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อการเน้นภารกิจ เช่น หากพบว่าเด็กนักเรียนยังไม่ปรับพฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์/เล่นพนัน ให้สถานศึกษาประสานทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือ ต่อไป

๘. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน

๙. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

๕.๙ เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

จากสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร และท่ามกลางกระแสเศรษฐกิจสังคมที่มุ่งพัฒนาบ้านเมือง ทำให้ขาดการดูแลส่งผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและสังคม ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน เด็กนักเรียนถูกทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลย ปล่อยให้คนแก่หรือเครือญาติคอยดูแล รวมไปถึงเด็กนักเรียนที่ถูกปล่อยทิ้งให้มีชีวิตอยู่ตามลำพังหรือบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ให้ความสำคัญ เพิกเฉย ไม่สนใจ ก่อให้เกิดปัญหากับเด็กนักเรียน ปัญหาของสังคม เด็กนักเรียนมีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความสับสน กลายเป็นการทารุณกรรมที่นำไปสู่การทารุณในรูปแบบอื่นได้อีก เช่น การลักพาตัวเด็ก การใช้แรงงานเด็ก การค้าประเวณี เป็นต้น ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียน จำเป็นต้องมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมดูแลและช่วยเหลือ ครูรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การป้องกัน การแก้ปัญหา การให้คำปรึกษา และการส่งเสริมพัฒนาเด็กนักเรียนด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพและมีภูมิคุ้มกันการดำเนินชีวิตของเด็กนักเรียนจะต้องมีความสามารถ ในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญของปัญหา และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยไปเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน สอบถามบุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องของเด็กนักเรียน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่
๕. ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น
๖. ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ได้แก่ เงินทุนการศึกษา บัณฑิตยทุนพื้นฐานในการดำรงชีวิต ฟื้นฟูสภาพจิตใจ เป็นต้น
๗. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน เมื่อสถานการณ์เด็กนักเรียนดีขึ้น สถานศึกษาต้องดำเนินการป้องกัน และพัฒนาในสภาพปัญหาต่อไป เช่น การกำหนดบริเวณปลอดภัย การเสริมทักษะการดูแลเด็กนักเรียน ทักษะการจัดการกับปัญหา และทักษะทางสังคม ให้กับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือ หรือแจ้งเบาะแสเบื้องต้นในการร่วมกันป้องกันปัญหา
๘. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐
๒. สถานพยาบาล

๓. สถานีตำรวจ
๔. บ้านพักเด็กและครอบครัว
๕. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๖. ศูนย์การศึกษาพิเศษ

๕.๑๐ ยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น หรือวัตถุใดเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. ส่งการสถานศึกษาประเมินคัดกรองเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล ออกมา ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และกลุ่มค้า
๕. เมื่อพบเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และมียาเสพติดไว้ในครอบครองดำเนินการ ดังนี้
 - ๕.๑ ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน
 - ๕.๒ ดำเนินการตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนกลุ่มเสพ โดยเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา
 - ๕.๓ ติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้บริหารสถานศึกษารับทราบ
๖. กรณีพบว่านักเรียนเป็นผู้ค้าให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย
๗. กรณีเด็กนักเรียนถูกควบคุมตัวหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้สถานศึกษาดำเนินการออกหนังสือรับรองการเป็นนักเรียนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบ
๘. กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้าน และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
๙. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. สถานพยาบาล
๔. สถานีตำรวจ
๕. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๖. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.)

๕.๑๑ อุปทานหมู่

อุปทานหมู่ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไปที่มีความเชื่อร่วมกัน และมีการแสดงออกทางร่างกายกลุ่มนักเรียนที่มักพบอาการ มักพบในนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย มักเกิดกับบุคคลที่มีสภาพจิตใจไม่มั่นคง เกิดการคล้อยตามได้ง่าย

สาเหตุการเกิดอาการ อาการอุปทานหมู่ มักมีสาเหตุเกิดจากความรู้สึกคิดภายในจิตใจ เป็นการแสดงออกทาง ภาวะความเครียด อาจเกิดจากผลกระทบจากภูมิหลัง สภาพครอบครัว อาการหวาดกลัว บางสิ่ง วิตกกังวล รู้สึกตื่นเต้น ต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ได้เห็น ได้ยิน และได้ฟังที่มีต่อสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

ลักษณะอาการ ปวดศีรษะ มึนงงศีรษะ คลื่นไส้ ปวดท้อง เกร็งท้อง อ่อนเพลีย ง่วง เหน็ดเหนื่อย หายใจลำบาก หรือหายใจหอบเร็ว (Hyperventilation or Difficulty Breathing) ชักเกร็งตัว เป็นลมหมดสติ อาการเหล่านี้ คงอยู่เพียงชั่วคราว มีการแพร่กระจายอาการไปสู่คนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และมีการฟื้นตัวเร็วกลับมาเป็นปกติ ซึ่งเมื่อตรวจทางการแพทย์แล้วไม่พบว่ามีสาเหตุมาจากโรคทางกาย

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. ประสานการส่งต่อช่วยเหลือแก่เด็กนักเรียน เช่น โรงพยาบาล
๕. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป
๖. กำกับ ติดตาม และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
๗. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาล
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. ศูนย์ป้องกันการฆ่าตัวตายระดับชาติ
๔. มูลนิธิแพथูเฮลท์
๕. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์
๖. กรมสุขภาพจิต

๕.๑๒ โรคติดต่อในสถานศึกษา/โรคอุบัติใหม่

โรคติดต่อ คือ โรคที่สามารถถ่ายทอดติดต่อกันได้ระหว่างบุคคล โดยมีเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เป็นสาเหตุของโรค และถึงแม้ว่าเชื้อโรคจะเป็นตัวก่อเหตุ แต่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ก็เป็นปัจจัยร่วมที่สำคัญที่จะทำให้เกิด โรคติดต่อนั้นๆ กรมอนามัยได้รวบรวมนิยามของโรคติดต่อ จากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ และประกาศ กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ หมายถึง โรคซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เป็นโรคติดต่อ สำหรับทั่วประเทศหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเฉพาะในเขต ของตนประกาศ ให้เป็นโรคติดต่อในกรณีที่ตรวจพบหรือมีเหตุสงสัยว่าโรคใดโรคหนึ่ง เป็นโรคซึ่งอาจติดต่อแพร่ระบาด เป็นอันตรายแก่ประชาชนได้

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. ประสานโรงเรียนส่งต่อสถานพยาบาลใกล้เคียง หรือโทรศัพท์แจ้งศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๕. กรณีเป็นโรคติดต่อสั่งการให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา ปิดสถานศึกษา โดยคำแนะนำจากสถานพยาบาลในพื้นที่
๖. สั่งการให้สถานศึกษาทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค โดยประสานกับสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
๗. ติดตามผล เฝ้าระวังการระบาดของโรคติดต่อ และป้องกันการแพร่ระบาด
๘. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาลใกล้เคียง
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. ที่ว่าการอำเภอ
๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๑๓ อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา

อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยฉับพลันซึ่งไม่คาดคิดมาก่อนอันเกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ หรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกาย และทรัพย์สิน โดยมีสถานการณ์เสี่ยง จากสภาพแวดล้อม ขาดความระมัดระวัง หรือการเรียนการสอน

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. กำกับ ติดตาม และผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๕. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาลใกล้เคียง
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ

๕.๑๔ อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา

อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้เกิดความ กระแทกกระเ็นต่อสุขภาพชีวิตและทรัพย์สินของเด็กนักเรียน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อสถานศึกษา เช่น อุบัติเหตุกับรถนักเรียน รถทัศนศึกษา รถทัศนจร รถรับส่งนักเรียน รถโรงเรียนรถส่วนบุคคล ของครูที่พาเด็กนักเรียนไปทำกิจกรรม

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้านนักเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๕. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๒. สถานพยาบาล
๓. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
๔. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

๕.๑๕ เด็กนักเรียนจมน้ำ

การจมน้ำ เป็นสาเหตุการเสียชีวิตของเด็กนักเรียนประเภทหนึ่ง อุบัติเหตุการจมน้ำ พบว่า เกิดจากรู้เท่าไม่ถึงการณ์เกิดจากความประมาท ความคึกคะนอง มองข้ามความปลอดภัย ไม่เลือกว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ควรได้รับความรู้และฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น เพื่อรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้ อย่างถูกวิธีหรือสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

ขั้นตอนการช่วยเหลือ กรณีไม่เสียชีวิต

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้านนักเรียน และการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
๕. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาลใกล้เคียง
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ (กรณีเสียชีวิต)

๕.๑๖ เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา

เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา หมายถึง เด็กนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสถานศึกษา ได้เสียชีวิต ด้วยเหตุตายตามธรรมชาติ ตายผิดธรรมชาติหรืออุบัติเหตุซึ่งผู้ประสพเหตุ ได้พบเด็กนักเรียนในสภาพที่เสียชีวิตแล้ว ไม่สามารถช่วยเหลือเบื้องต้นได้

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้านนักเรียน และการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
๕. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. เจ้าหน้าที่ปกครอง
๒. สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ
๓. สถานพยาบาลใกล้เคียงในพื้นที่

๕.๑๗ ภัยพิบัติ

ภัยพิบัติ หมายถึง ภัยที่รุนแรงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเกิดจากความประมาทของบุคคล ส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก เกิดจากสถานการณ์เสี่ยง เช่น อัคคีภัย แผ่นดินไหว วาตภัย และ อุทกภัย เป็นต้น ซึ่งมีความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และผู้คนบาดเจ็บเสียชีวิต หรือไร้ที่อยู่

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้านนักเรียน และการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
๕. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. จุดแจ้งเหตุ
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. ศูนย์เตือนภัย โทร. ๑๘๖๐
๔. สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ
๕. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ / จังหวัด และภูมิภาค

๕.๑๘ การกลั่นแกล้ง (Bully)

การกลั่นแกล้งรังแก หมายถึง พฤติกรรมการกระทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเจ็บปวด ทั้งทางร่างกายและ จิตใจ เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจ มีพลังเหนือกว่าผู้อื่น หรือเพื่อความสนุกสนาน อีกทั้งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง และมีระยะเวลายาวนาน

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียน
๕. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒. นักจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น
๓. สถานีตำรวจ

๕.๑๙ การค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์ นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับสังคมไทยและสังคมโลกเนื่องจากการค้ามนุษย์ถือเป็นการกระทำ ที่ละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ซึ่งถือเป็นประเด็นหลัก ที่สังคมโลกให้ความสำคัญอีกทั้งการค้ามนุษย์ถือเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศจึงเป็นปัญหาที่ทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยต้องให้ความสำคัญและร่วมกันแก้ไขปัญหา

การค้ามนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการขู่ข่ม หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง การใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสียงภัยจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือมิการให้ หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจ ควบคุมบุคคลอื่นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึงการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงประโยชน์ ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

วงจรของการค้ามนุษย์ มี ๓ ขั้นตอน

๑. ขั้นตอนการจัดหาคนที่นำไปเป็นเหยื่อ
 ๒. ขั้นตอนการขนส่ง ลำเลียงไปยังจุดหมายปลายทาง
 ๓. ขั้นตอนการรับเอาตัวไว้ แล้วบังคับแสวงหาประโยชน์รูปแบบ ต่างๆ
- ข้อสังเกต – คนที่ดำเนินงานทั้งสามขั้นตอนนี้อาจเป็นบุคคลคนเดียวกันก็ได้

องค์ประกอบสำคัญของการค้ามนุษย์

๑. การกระทำ (action)
๒. วิธีการ (means)
๓. วัตถุประสงค์ (purpose)

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
๔. แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยไปเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน สอบถามบุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องของเด็กนักเรียน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่
๕. ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ได้แก่ เงินทุนการศึกษา ปัจจัย พื้นฐานในการดำรงชีวิต พื้นฟูสภาพจิตใจ เป็นต้น
๖. เมื่อสถานการณ์เด็กนักเรียนดีขึ้น สถานศึกษาต้องดำเนินการ ป้องกัน และพัฒนาในสภาพปัญหาต่อไป เช่น การกำหนดบริเวณปลอดภัย การเสริมทักษะการดูแลเด็กนักเรียน ทักษะการจัดการกับปัญหา และทักษะทางสังคม ให้กับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือ หรือแจ้งเบาะแสเบื้องต้นในการร่วมกันป้องกันปัญหา

๗. กำกับ ติดตาม และลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียน

๘. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐

๒. สถานพยาบาล

๓. สถานีตำรวจ

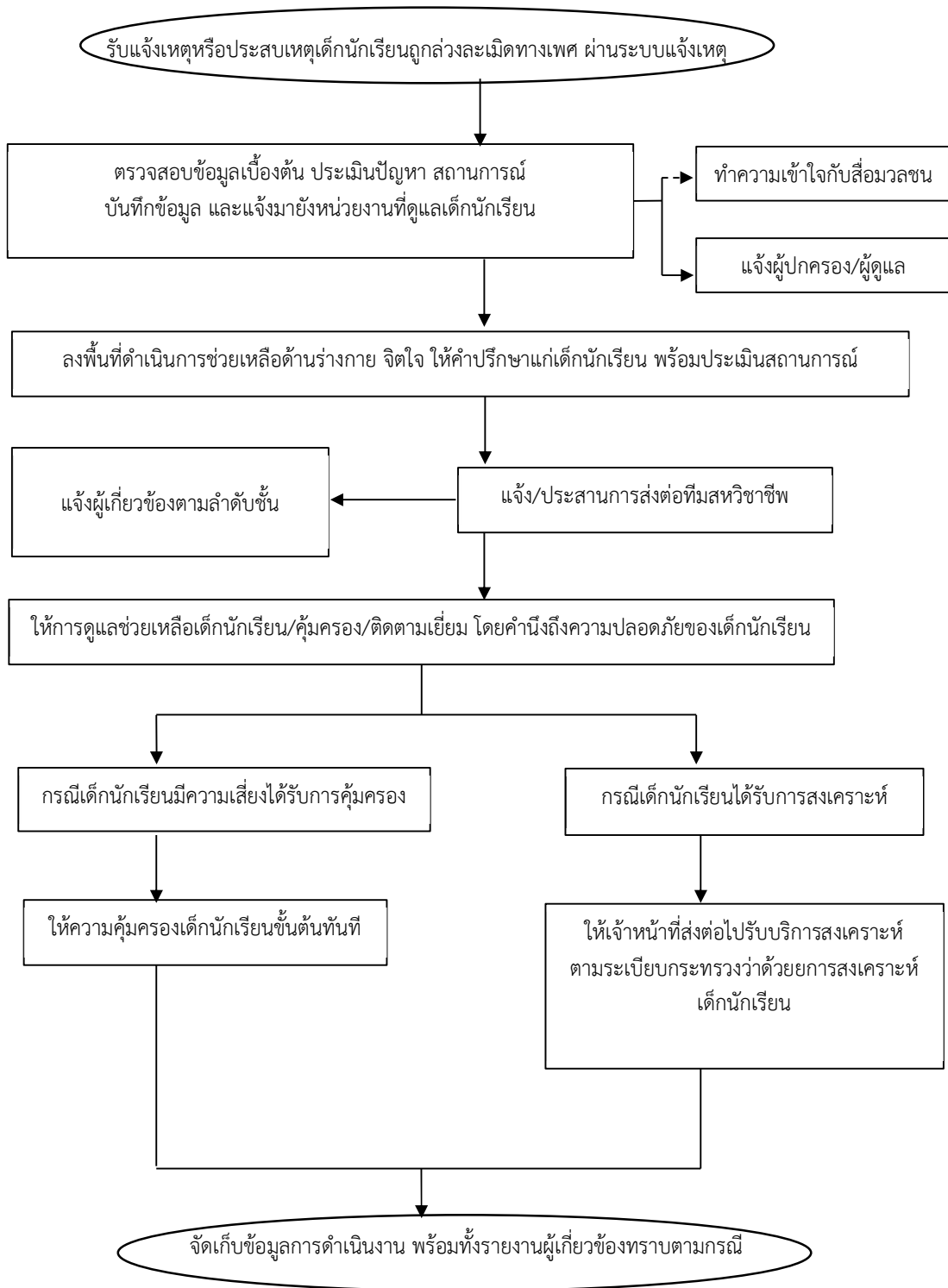
๔. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๕. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์

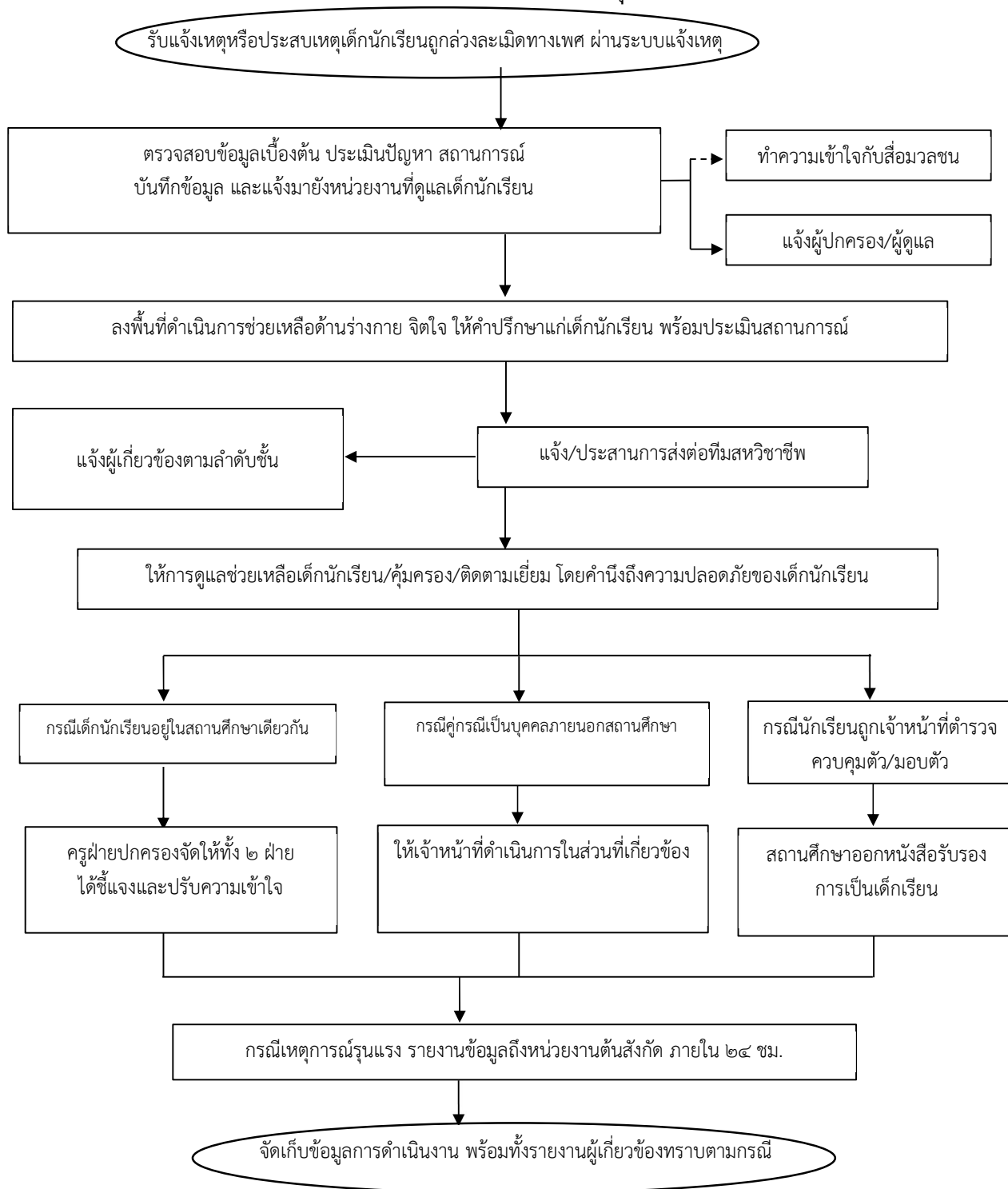
๖. ศูนย์การศึกษาพิเศษ

๖. Flow Chart

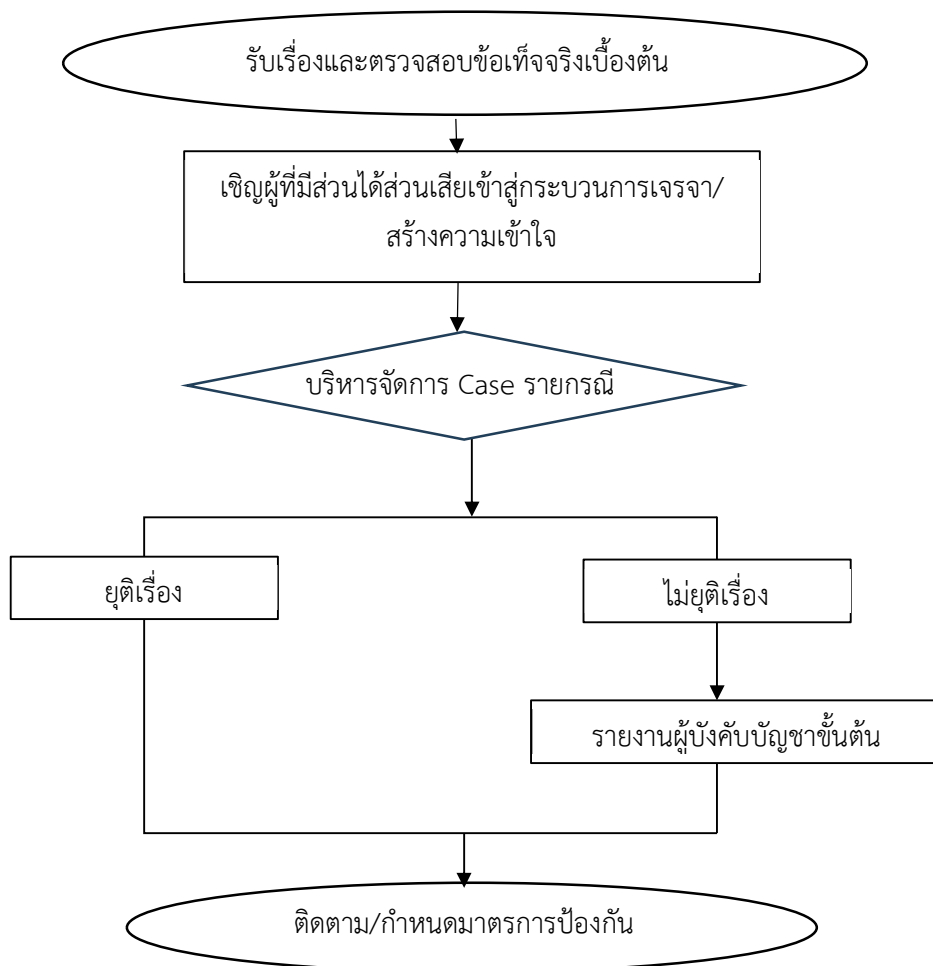
๖.๑ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีล่องละเมิดทางเพศ

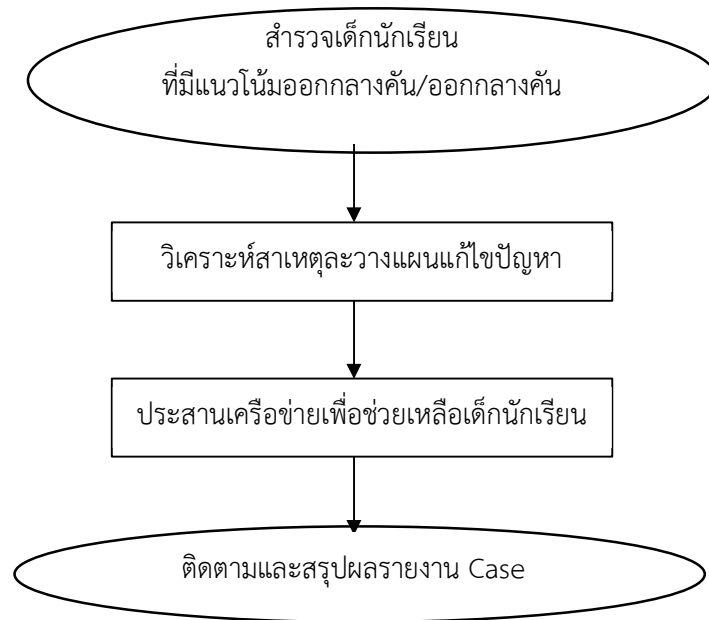
๖.๒ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีความรุนแรง

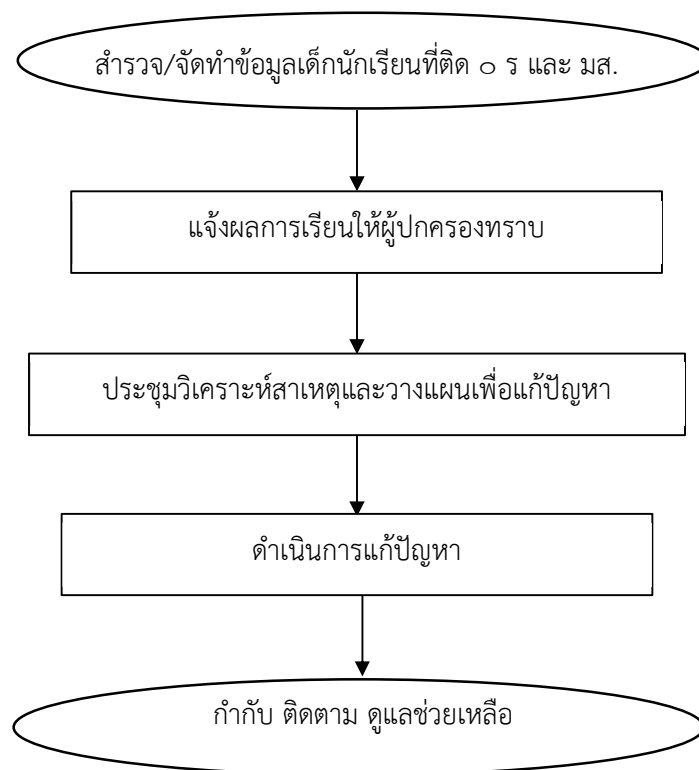
๖.๓ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

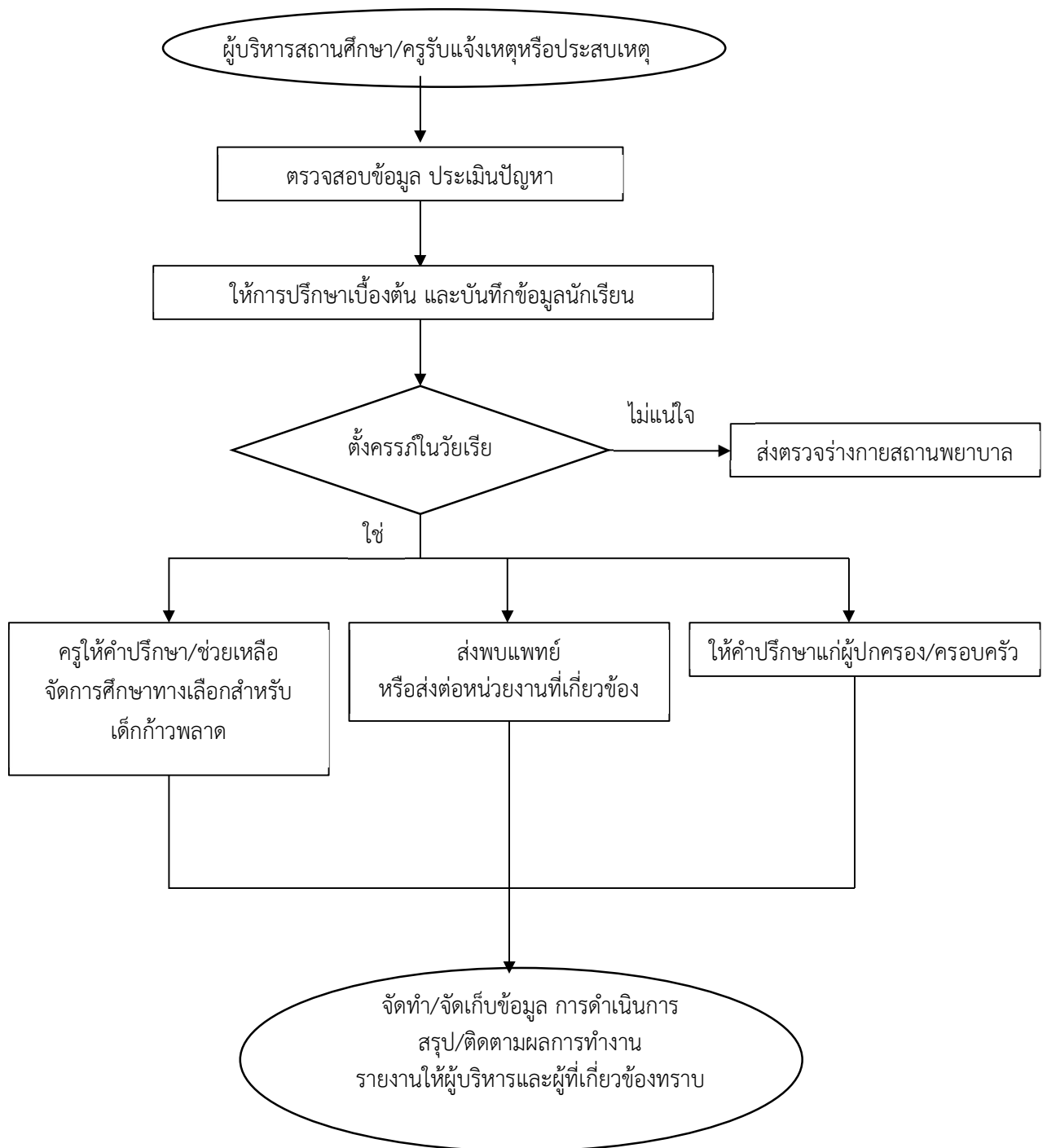
๖.๓.๑ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
เด็กนักเรียนออกกลางคัน

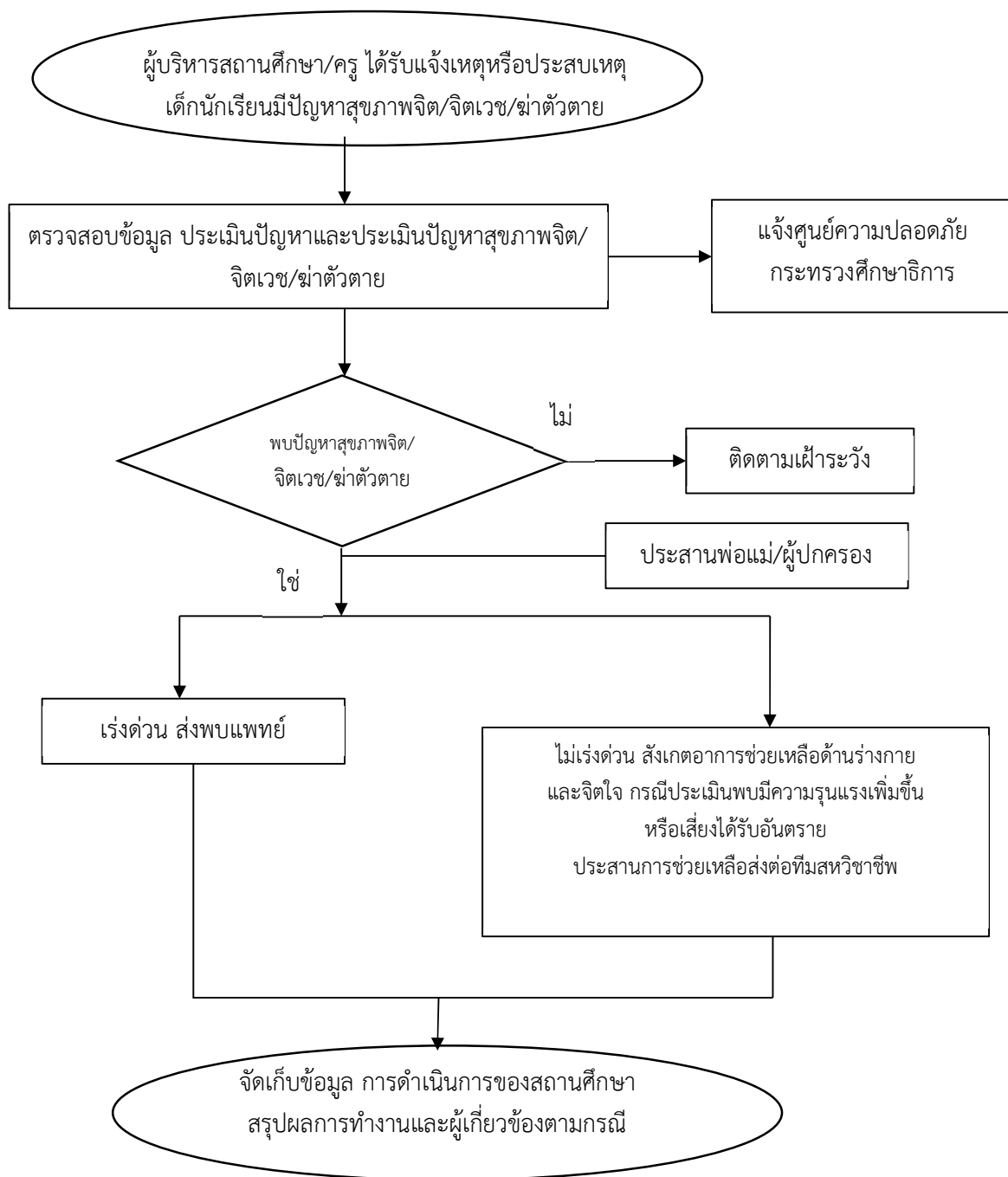
๖.๓.๒ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
เด็กนักเรียนติด ๐ ร และ มส.

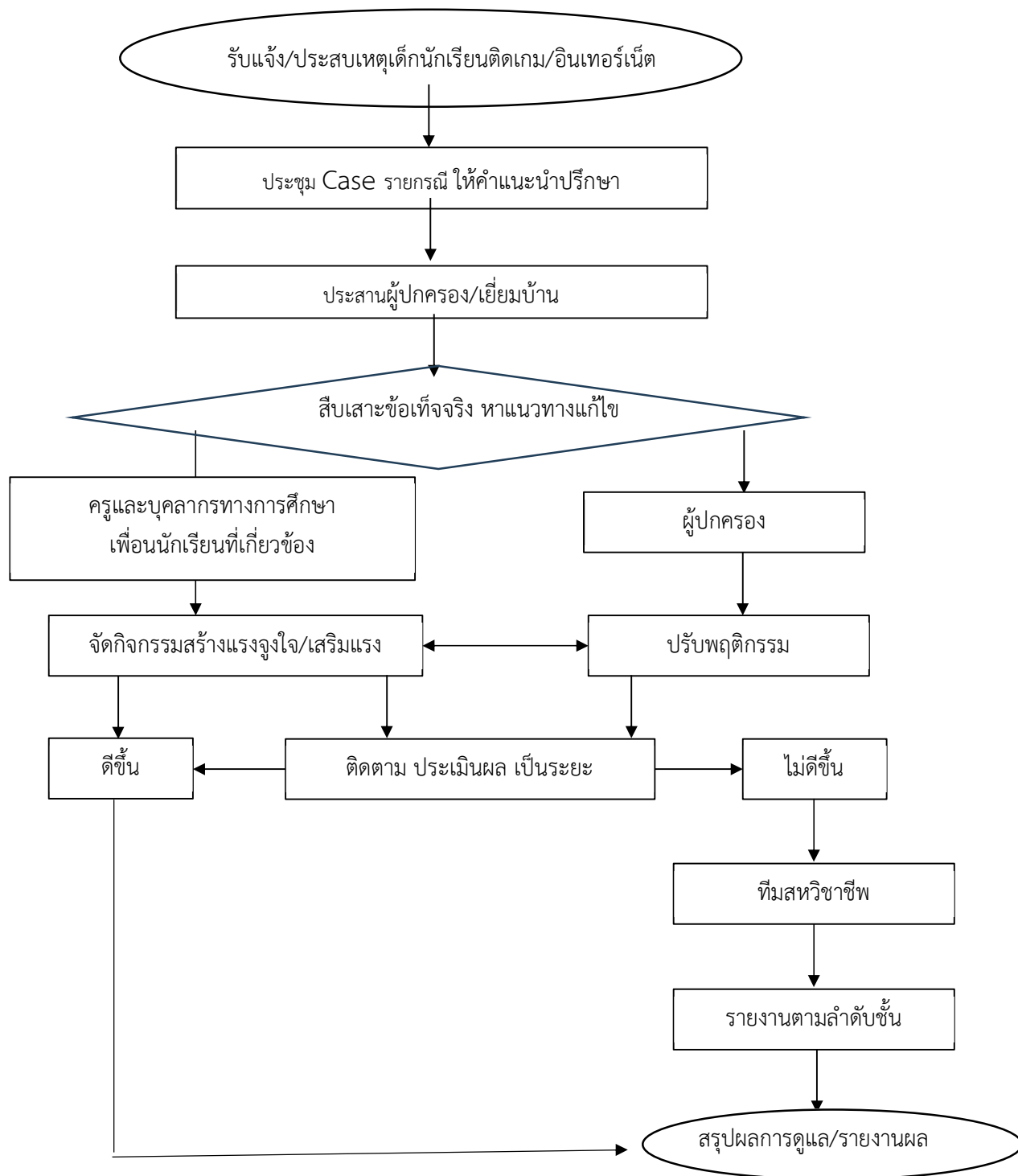
๖.๔ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณีตั้งครกในวัยเรียน

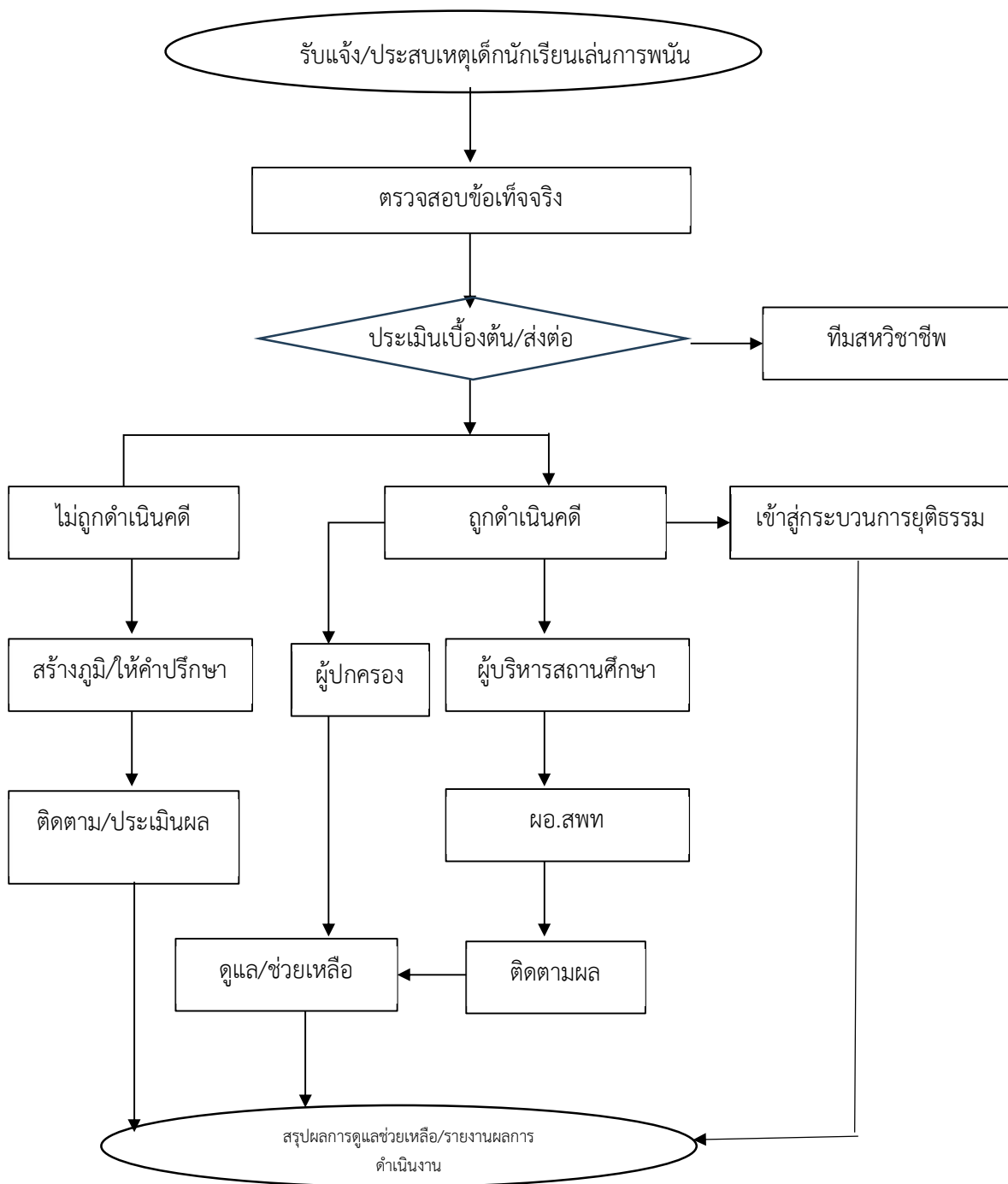
๖.๕ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีภาวะจิตเวช

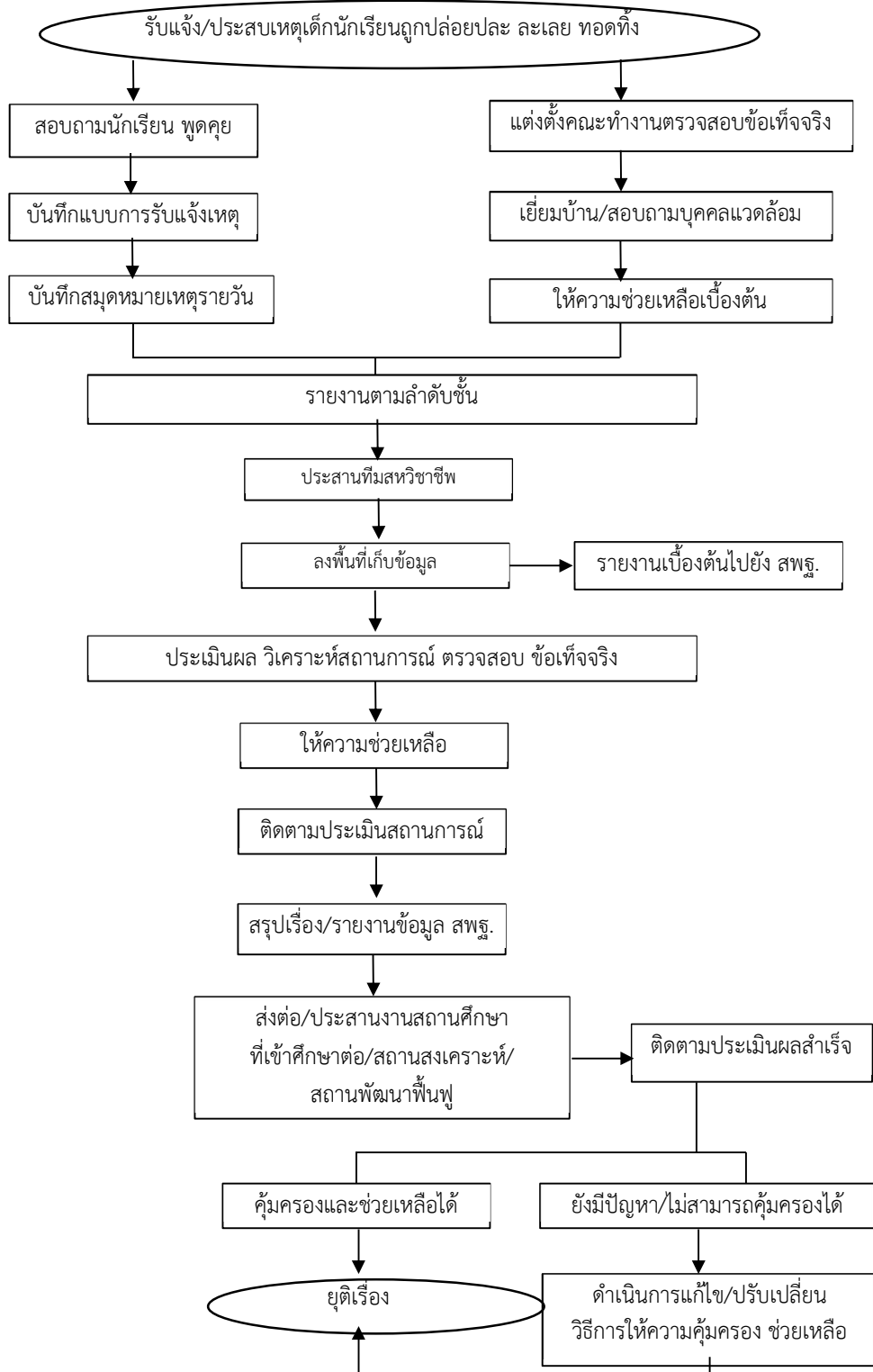
๖.๖ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียน (กรณีเด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต)

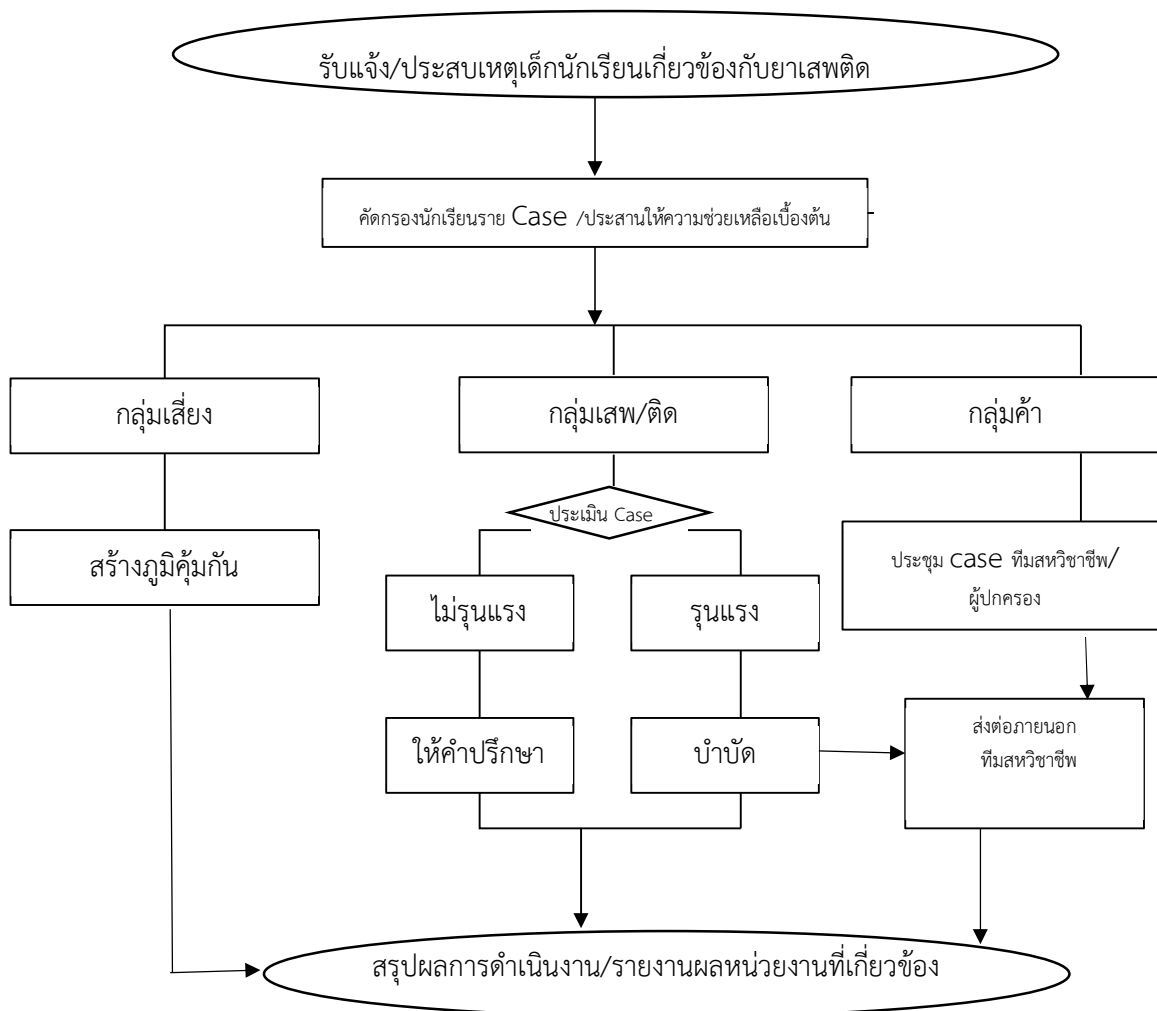
๖.๖ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียน (กรณีเด็กนักเรียนเล่นการพนัน)

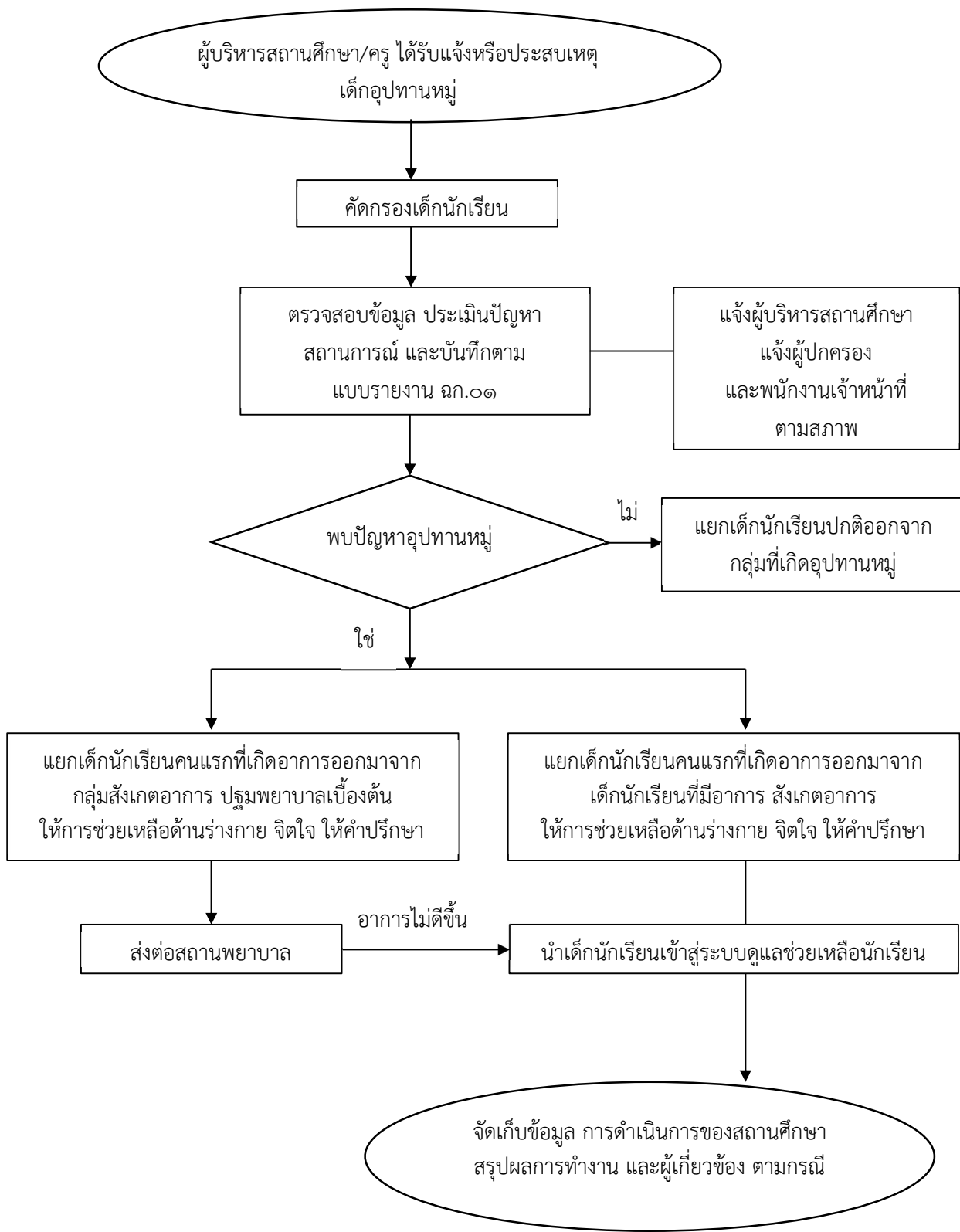
๖.๗ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนเด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

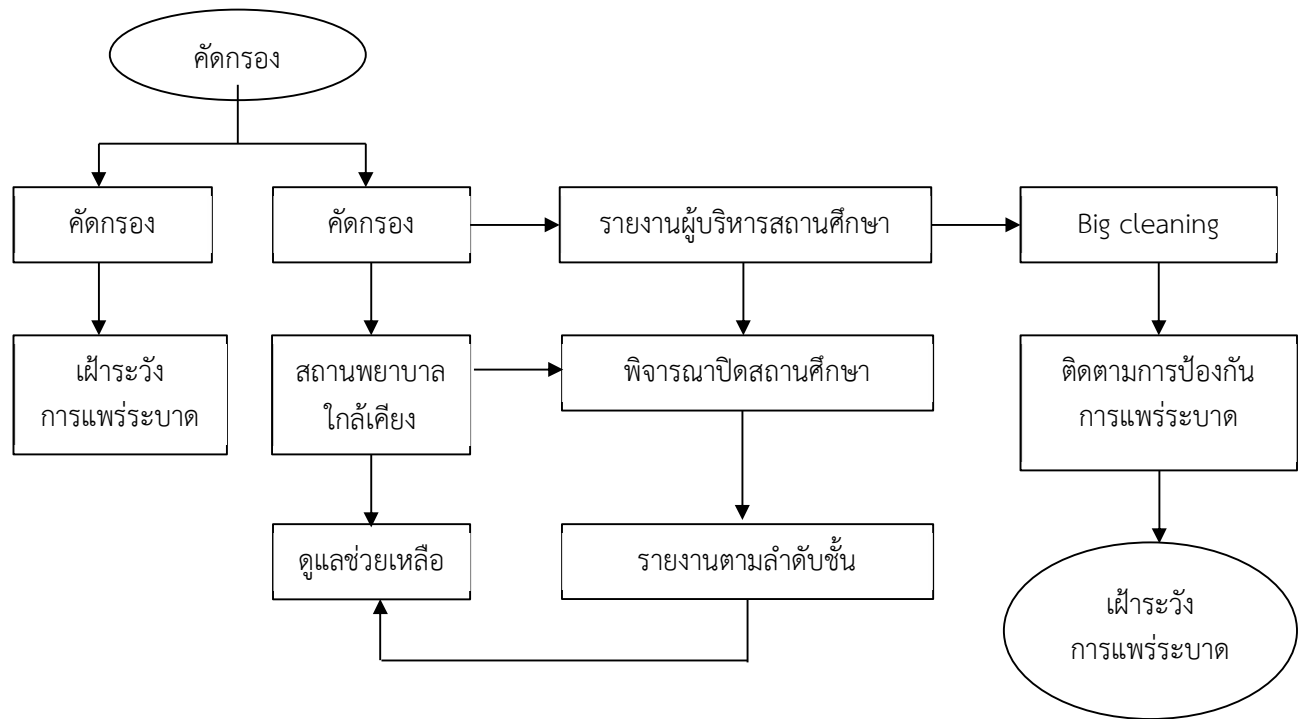
๖.๘ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณียาเสพติด

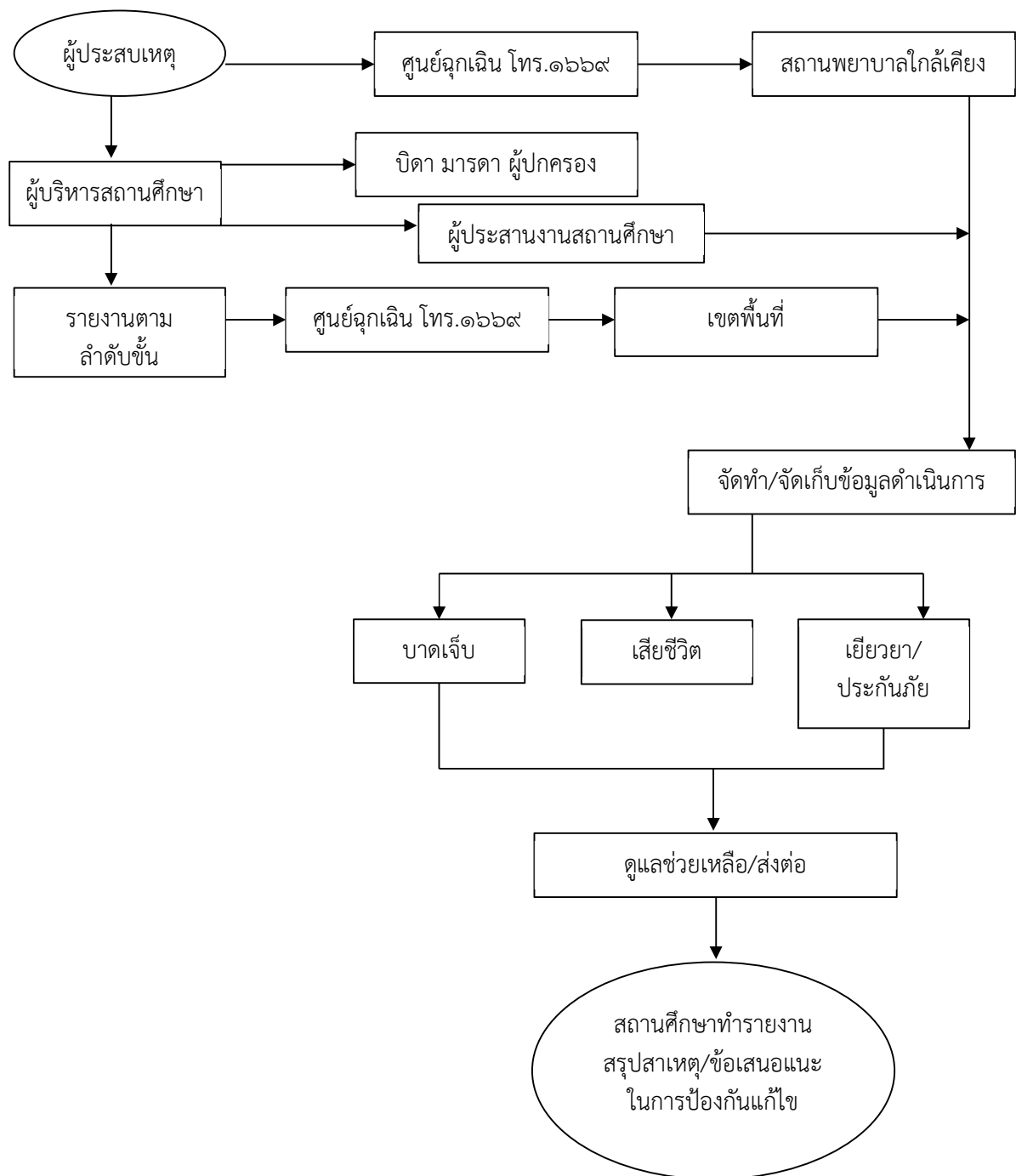
๖.๙ แผนผังขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอุพาทนหมู่

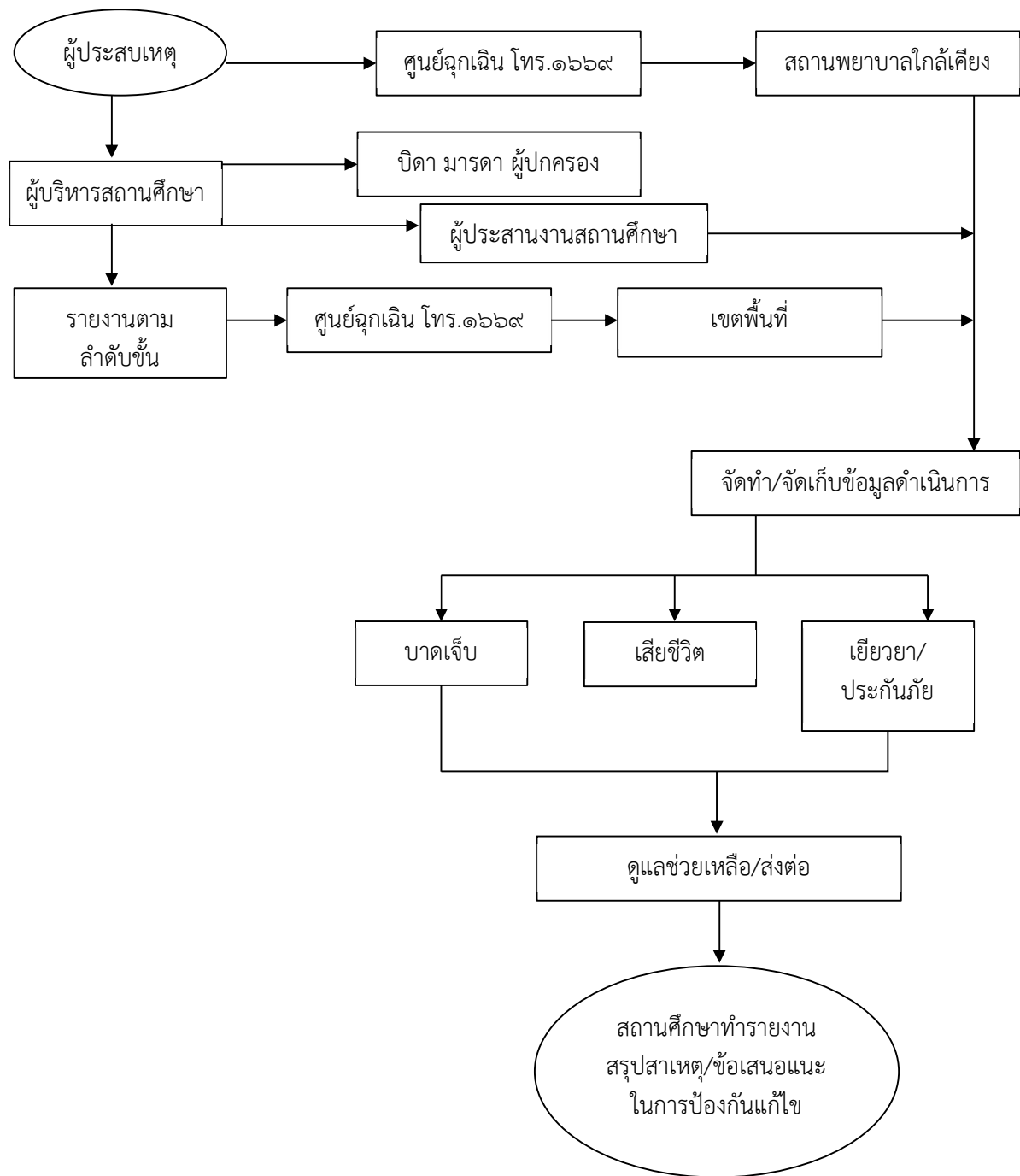
๖.๑๐ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีโรคติดต่อในสถานศึกษา

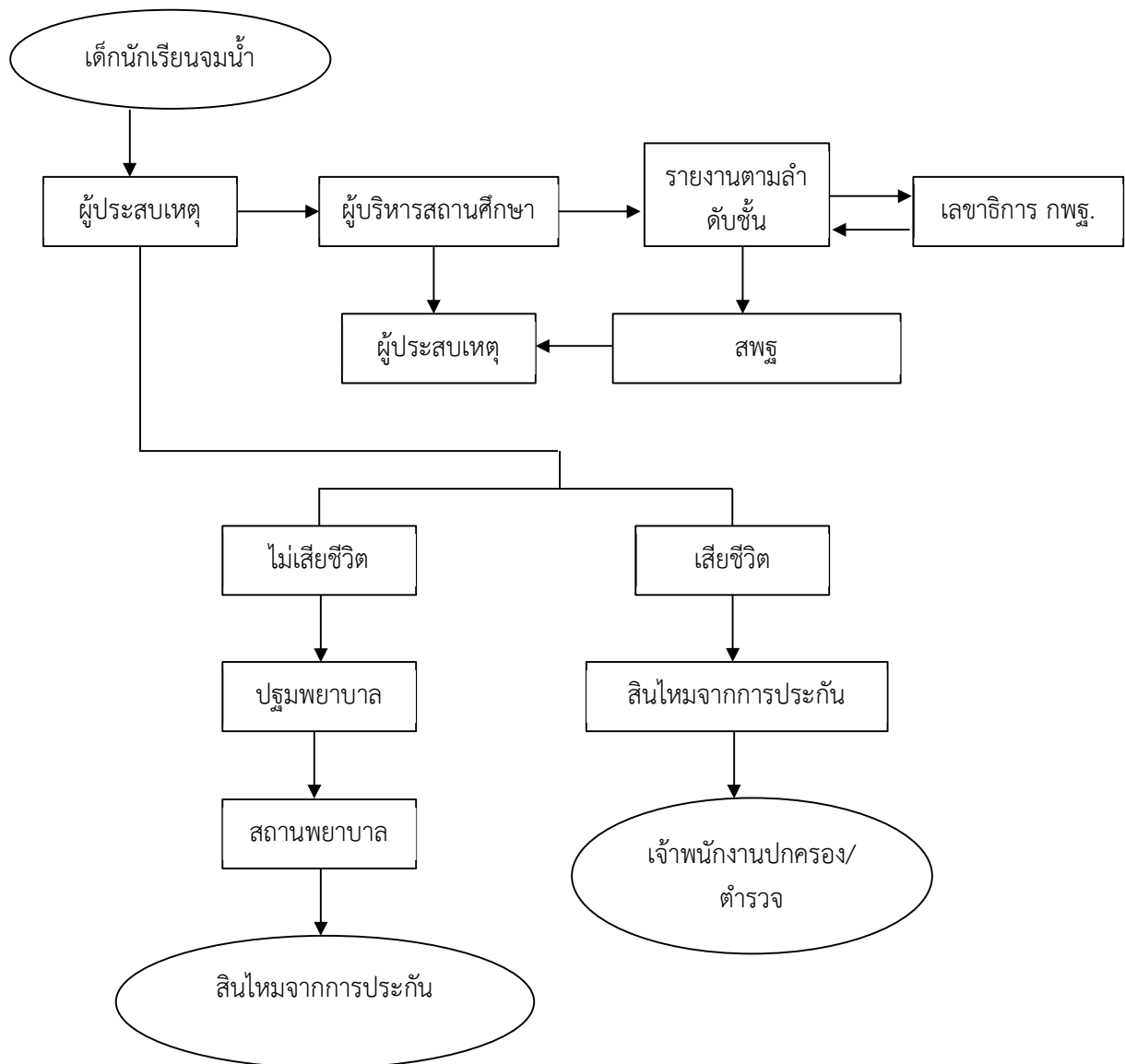
๖.๑๑ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอุบัติเหตุภายในสถานศึกษา

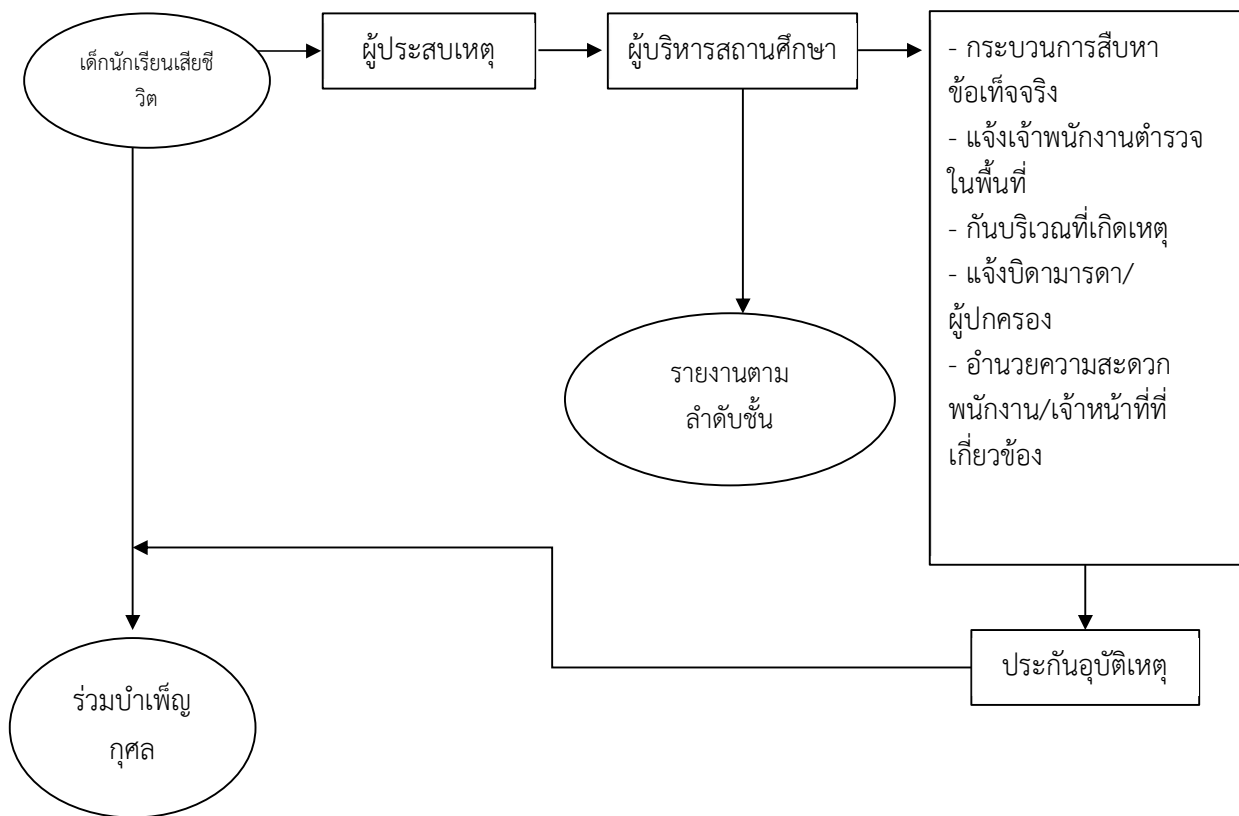
๖.๑๒ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา

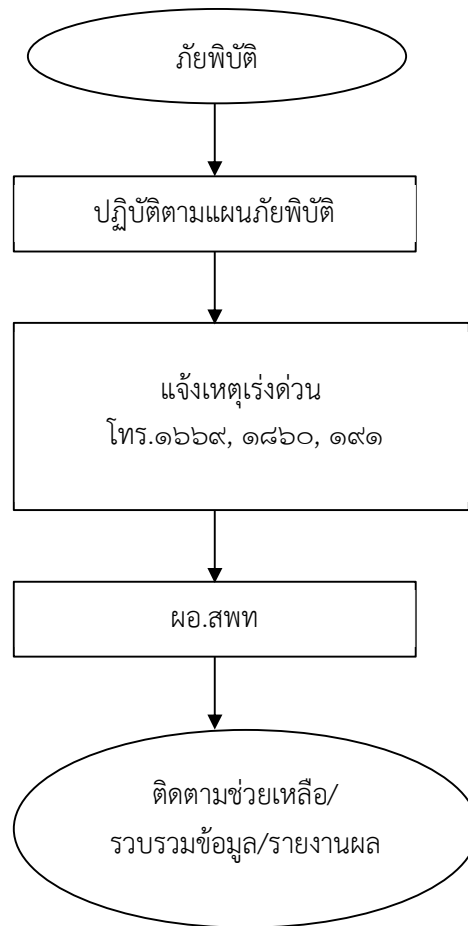
๖.๑๓ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนเด็กนักเรียนจมน้ำ

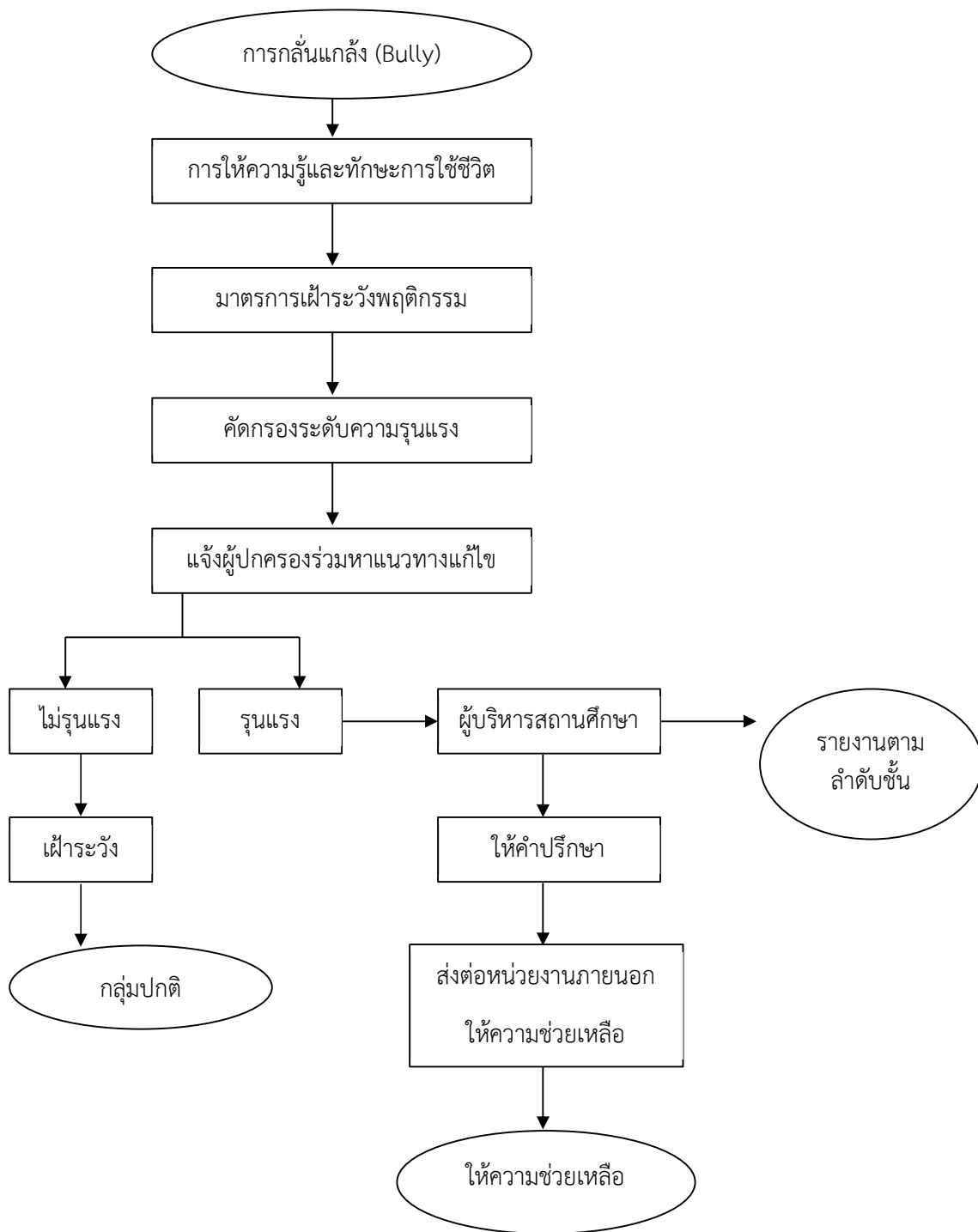
๖.๑๔ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนเด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา

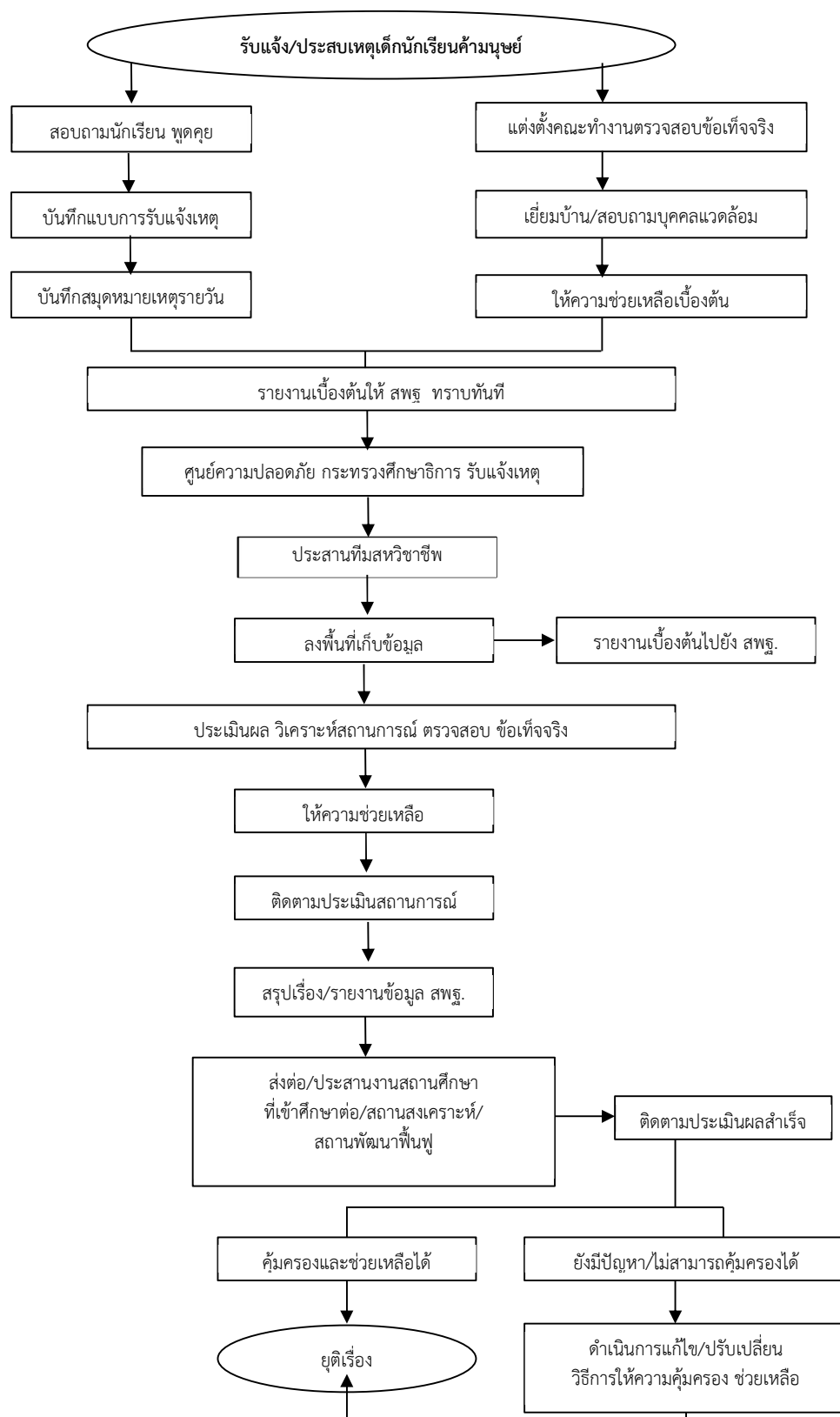
๖.๑๕ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีภัยพิบัติ

๖.๑๖ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีการถูกกลั่นแกล้ง (Bully)

๖.๑๗ แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีการค้ำมนุษย์

๗. แบบฟอร์มที่ใช้

-

๘. เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- ๘.๑ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)
- ๘.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖
- ๘.๓ คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๖๔
- ๘.๔ แผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๘.๕ แผนเผชิญเหตุความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๘.๖ คู่มือการบริหารศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ชื่อกระบวนงาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคาม ทุกรูปแบบ (๕.๑ กรณีล่องละเมิดทางเพศ)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
--	---

ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
----------	------------------------	---------------	---------------	------------------	--------------

การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ
และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉิน จากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๕.๒ กรณีความรุนแรง)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. ช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. เชิญผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อเท็จจริงและหาแนวทางช่วยเหลือ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. ปรับพฤติกรรมนักเรียนคอยช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. ประสานทีมสหวิชาชีพ ในกรณีต้องส่งต่อภายนอก	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๘		๘. รายงานข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นอย่างเป็นทางการภายใน ๒๔ ชั่วโมง ถึงหน่วยงานต้นสังกัด	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๙		๙. ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยนักเรียนตามกระบวนการทางกฎหมาย	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๑๐		๑๐. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงานสรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนงาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๕.๔ กรณีเด็กนักเรียนออกกลางคัน)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓.ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงดำเนินการช่วยเหลือ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔.เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าสู่กระบวนการเจรจา และสร้างความเข้าใจ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕.ดำเนินการยังไม่ได้ข้อยุติ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖.ติดตามความคืบหน้าและให้ความช่วยเหลือ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗.จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๕.๕ กรณีเด็กนักเรียนติด ๐ ร และ มส.)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓.แจ้งสถานศึกษาตรวจสอบข้อเท็จจริง สำหรับข้อมูลเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และเด็กนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. ครูฝ่ายทะเบียนวัดผล จัดทำข้อมูลเด็กนักเรียนที่ติด ๐ ร และ มส. และแจ้งผู้ปกครอง	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕.ประชุมวิเคราะห์หาสาเหตุ และวางแผนหาแนวทางการแก้ปัญหา	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖.ดำเนินการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด ๐ ร และ มส.	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนติด ๐ ร และ มส.	๗ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๘		๘. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงานสรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการงาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๕.๖ ตั้งครุภในวัยเรียน)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. ประสานนำเด็กนักเรียนตรวจร่างกาย	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. เชิญผู้ปกครองมาพูดคุยรับทราบเหตุการณ์และให้คำปรึกษา	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือและทีมสหวิชาชีพ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๘		๘. วางมาตรการและแนวทางไม่ผลักดันให้เด็กนักเรียนออกจากสถานศึกษาช่วยเหลือ/ส่งต่อ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๙		๙. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปรูปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๕.๗ ภาวะจิตเวช)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑	<pre>graph TD; A([ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ได้รับแจ้งเหตุหรือประสบเหตุ เด็กนักเรียนมีปัญหาสุขภาพจิต/จิตเวช/ฆ่าตัวตาย]) --> B[ตรวจสอบข้อมูล ประเมินปัญหาและประเมินปัญหาสุขภาพจิต/จิตเวช/ฆ่าตัวตาย]; B --> C[แจ้งศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ]; B --> D{พบปัญหาสุขภาพจิต/จิตเวช/ฆ่าตัวตาย}; D -- ใช่ --> E[ประสานพ่อแม่/ผู้ปกครอง]; E --> F[เร่งด่วน ส่งพบแพทย์]; D -- ไม่ --> G[ติดตามเฝ้าระวัง]; G --> H[ประสานพ่อแม่/ผู้ปกครอง]; F --> I[ไม่เร่งด่วน สังเกตอาการช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจ กรณีประเมินพบมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นหรือเสี่ยงได้รับอันตราย ประสานการช่วยเหลือสหวิชาชีพ]; H --> I; I --> J[จับเก็บข้อมูล การดำเนินการของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและผู้เกี่ยวข้องตามกรณี];</pre>	๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. ประสานนำเด็กนักเรียนตรวจร่างกาย	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. เชิญผู้ปกครองมาพูดคุยรับทราบเหตุการณ์และให้คำปรึกษา	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือและทีมสหวิชาชีพ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก	๒ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๘		๘. วางมาตรการและแนวทางไม่ผลักดันให้เด็กนักเรียนออกจากสถานศึกษาช่วยเหลือ/ส่งต่อ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๙		๙. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๕.๘ เด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต/เล่นการพนัน)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. ประสานครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา วิธีการใช้สื่อ ประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. กำหนดรูปแบบและวิธีการในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. กำหนดมาตรการให้สถานศึกษา ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็ก	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๘		๘. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงาน ผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปรายงานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ(๕.๙ เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑	<pre>graph TD A([รับแจ้ง/ประสานเหตุจากนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง]) --> B[สอบถามนักเรียน บิดามารดา] A --> C[แจ้งถึงคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง] B --> D[บันทึกแบบการรับแจ้งเหตุ] C --> E[เยี่ยมบ้าน/ขอรายละเอียดเพิ่มเติม] D --> F[บันทึกตามแบบฟอร์มฯ] E --> G[ให้ทราบข้อเท็จจริงเบื้องต้น] F --> H[รายงานตามลำดับขั้น] G --> H H --> I[ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง] I --> J[ออกพื้นที่ตรวจสอบ] J --> K[รายงานเบื้องต้นไปยัง สพฐ.] K --> L[ประเมินผล วิเคราะห์สถานการณ์ ตรวจสอบข้อเท็จจริง] L --> M[ให้ทราบข้อเท็จจริง] M --> N[ติดตามประเมินสถานการณ์] N --> O[สรุปเรื่องรายงานต้นตอ] O --> P[ส่งต่อ/ประสานงานหน่วยงานศึกษาเพื่อช่วยเหลือ/ประสานงานสงเคราะห์/ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง] P --> Q[ติดตามประเมินผลสำเร็จ] Q --> R[คุ้มครองและช่วยเหลือได้] Q --> S[กรณีปัญหาไม่สามารถคุ้มครองได้] R --> T([จุดเสร็จ]) S --> U[ดำเนินการแก้ไข/ปรับเปลี่ยนวิธีการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือ] U --> T</pre>	๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๘		๘. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปรายงานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุก รูปแบบ(๕.๑๐ ยาเสพติด)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัด การศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลา ดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. ส่งการสถานศึกษาประเมินคัดกรองเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. ประสานกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาพร้อมกัน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๕.๑๑ อุปทานหมู่)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. ประสานการส่งต่อช่วยเหลือ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ(๕.๑๒ โรคติดต่อในสถานศึกษา/โรคอุบัติใหม่)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑	รายละเอียดตาม Flowchart ข้อ ๖.๑๐	๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. ประสานโรงเรียนส่งต่อสถานพยาบาลใกล้เคียง	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. ประสานให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาปิดสถานศึกษา กรณีเกิดโรคติดต่อ ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. ติดตามผล เฝ้าระวังการระบาดของโรคติดต่อ และป้องกันการแพร่ระบาด	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงานสรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
 จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคาม ทุกรูปแบบ (๕.๑๓ อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา , ๕.๑๔ อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา, ๕.๑๕ เด็กนักเรียน จมน้ำ , ๕.๑๖ เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา , ๕.๑๗ ภัยพิบัติ และ ๕.๑๘ การกลั่นแกล้ง (Bully))			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลา ดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑	รายละเอียดตาม Flowchart ข้อ ๖.๑๑ - ๖.๑๖	๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. กำกับ ติดตาม และผลการดูแลช่วยเหลือเด็ก นักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

๙.แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคาม ทุกรูปแบบ (๕.๑๙ การค้ามนุษย์)			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลา ดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑.แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	๑ วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		๒.ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		๔. แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		๕. ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		๖. กำกับ ติดตาม และผลการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
๗		๗. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ	๑ วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)					

ภาคผนวก

บทบาทหน้าที่และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. บทบาทและภารกิจหน้าที่

นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือผู้ช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา สังคม และอารมณ์เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และส่งเสริมให้เกิดคุณประโยชน์ในการเรียนรู้ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้น และเป็นผู้สนับสนุน ขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในระดับเขตพื้นที่

๑.๑ ภารกิจหน้าที่และลักษณะงานที่ปฏิบัติ

นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติงานในฐานะ ผู้ปฏิบัติงานระดับต้นที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาการในการทำงาน ปฏิบัติงานด้านจิตวิทยา ภายใต้การกำกับ แนะนำ ตรวจสอบ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑.๑.๑ ด้านการปฏิบัติการ

๑.๑.๑.๑ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๑.๑.๑.๒ วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีปัญหาซับซ้อนหรือจากการส่งต่อด้วย วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบทางจิตวิทยาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและวางแผนการแก้ไขปัญหา

๑.๑.๑.๓ ประเมิน สำรวจ วิเคราะห์ สภาวะสุขภาพจิตด้วยวิธีการทางจิตวิทยากับนักเรียน เพื่อค้นหา อธิบาย ทำนายแนวโน้ม พฤติกรรม อารมณ์ ความคิด พัฒนาการ ศักยภาพ แรงจูงใจ ความถนัด บุคลิกภาพ สาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตในระดับเบื้องต้น

๑.๑.๑.๔ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และบำบัดครอบครัว เพื่อการ บำบัดและแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง หรือปัญหาที่ซับซ้อน เช่น พฤติกรรมเสี่ยงเรื่อง ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง ฯลฯ

๑.๑.๑.๕ ปรับพฤติกรรม พัฒนาสภาวะทางจิตใจ สังคม อารมณ์ ส่งเสริมพัฒนาการในระดับเบื้องต้น เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนเอง ปรับเปลี่ยนอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปรับตัวหรือวิธีการ แก้ปัญหาให้เหมาะสม

๑.๑.๑.๖ ให้การดูแลช่วยเหลือกลุ่มเด็กพิเศษ เช่น เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติก เด็กที่มีสติปัญญาบกพร่อง เป็นต้น

๑.๑.๑.๗ ส่งเสริม ป้องกัน ฝึกระวัง แก้ไขปัญหาพฤติกรรม สุขภาพจิตของนักเรียนด้วยเครื่องมือและ กระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินชีวิตได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๑.๑.๑.๘ รวบรวม ศึกษาข้อมูล วิจัยด้านจิตวิทยา และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านจิตวิทยา สุขภาพจิต

๑.๑.๑.๙ สรุปสถิติ รายงานผลการปฏิบัติงานทางจิตวิทยาเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อประกอบการวางแผน พัฒนาการปฏิบัติงาน

๑.๑.๒ ด้านการวางแผน

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงานหรือโครงการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๑.๑.๓ ด้านการประสานงาน

๑.๑.๓.๑ ประสานการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกหรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๑.๑.๓.๒ ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๑.๓.๓ ประสานการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอก กรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือเฉพาะด้าน และการรับส่งกลับเข้าสู่ระบบโรงเรียน

๑.๑.๔ ด้านการบริการ

๑.๑.๔.๑ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความรู้วิชาการจิตวิทยา วิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจ ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๑.๑.๔.๒ ถ่ายทอด ฝึกอบรม องค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านจิตวิทยา จัดทำแผนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้

๑.๑.๕ งานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องมีความสามารถความรู้ความสามารถทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง

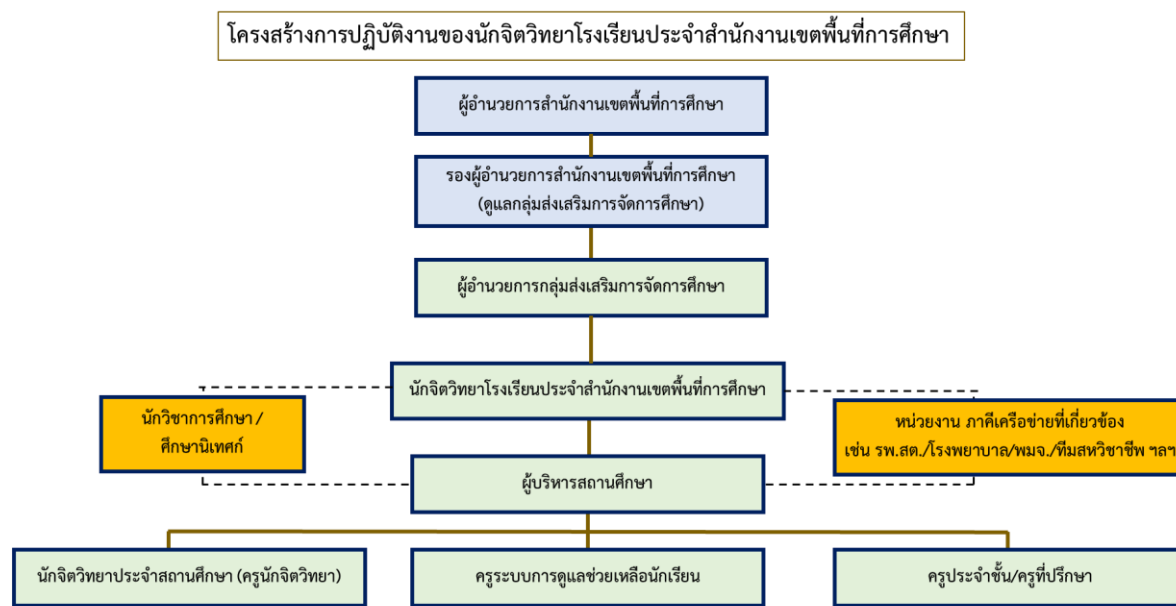
๑. มีมนุษยสัมพันธ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นและปรับตัวเข้าร่วมกับทีมและผู้อื่นได้

๒. มีความสามารถในการประสานงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

๓. มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อหน้าที่รับผิดชอบ และงานที่ได้รับมอบหมายได้

๔. สามารถรับรู้และจัดการกับอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

๒. โครงสร้างการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หมายเหตุ สัญลักษณ์ - - - - - หมายถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานร่วมกัน

๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตราที่น่าสนใจ ได้แก่ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙

๒. พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตราที่น่าสนใจ ได้แก่ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๒

๓. พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตราที่น่าสนใจ ได้แก่ มาตรา ๖

๔. พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตราที่น่าสนใจ ได้แก่ มาตรา ๖ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗

๕. พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตราที่น่าสนใจ ได้แก่ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖

๖. พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตราที่น่าสนใจ ได้แก่ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖

๗. พ.ร.บ.การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตราที่น่าสนใจ ได้แก่ มาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๘ มาตรา ๑๙

๘. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒

๙. กฎกระทรวงกำหนดประเภทของสถานศึกษาและการดำเนินการของสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อที่ ๓ ข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๗ ข้อที่ ๘

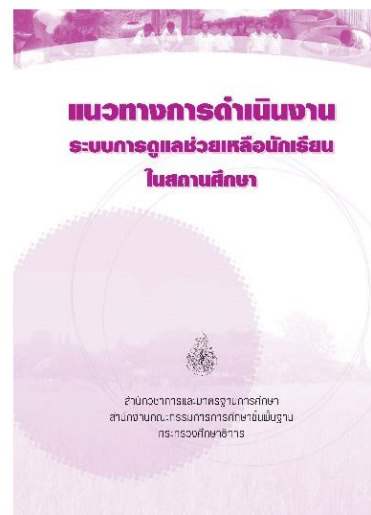
๑๐.ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘

ข้อที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖ ข้อที่ ๗ ข้อที่ ๘ ข้อที่ ๙ ข้อที่ ๑๐

๑๑.พ.ร.บ.สุภาพจิต พ.ศ.๒๕๕๑

มาตราที่น่าสนใจได้แก่ มาตรา ๓

หนังสือที่ควรศึกษา

QR Code คำสั่งมอบหมายงานเจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมฯ

สพป. 2
สกลนคร เขต 2

โรงเรียนของเรา
ใจโล

ปลอดภัย

มีคุณภาพ

และมีความสุข

